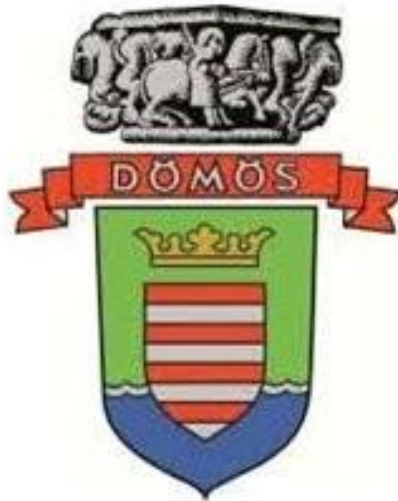

DÖMÖS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZAT

HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM

2023-2028

2025 felülvizsgálat

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk	8
Célok	9
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	10
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	10
2. Stratégiai környezet bemutatása	11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	13
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	28
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	37
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	42
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	46
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	51
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	54
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	55
1. A HEP IT részletei	55
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	59
3. Megvalósítás	66
4. Elfogadás módja és dátuma	71

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva** Dömös Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

I. A település bemutatása

II. 1. A település rövid története

Ez a kedvező fekvésű vidék a legősibb időktől kezdve megtelepedésre csábította az embert. Az emberi település legkorábbi nyoma a község északkeleti részén az őskőkorszakból ismert. Az 1960-as évek elején egy rénszarvasvadászattal foglalkozó ősemberi közösség telepének maradványait tárták fel itt a régészek: tűzhelyek, vadló- és rénszarvascsontok, pattintott kőszerszámok kerültek elő. A Duna-parton, a Köves-patak torkolata közelében előkerült zsugorított csontvázas sír és a mellette talált kőszerszám a terület rézkori (i. e. 2500-1900) lakóinak leletei. A késő bronzkorszaknak jelentős emléke található a Rám-szakadék, Lukács-árka és Árpádvár közti területen. Ez egy kb. 500×500 méter terjedelmű, szabálytalan sokszög formájú földvár, amelynek jól látható sánca végig a meredek hegyoldal szélén halad és hatalmas területet ölel körül. A földvárat – a belső területéről előkerült leletek alapján – a késő bronzkori urnasíros kultúra népe mintegy 3000 évvel ezelőtt építette. Az eredetileg magas sáncot azóta 1-3 méter magasságúra koptatta az idő. Ugyanebből a korszakból több nyíltszíni (nem erődített) telep nyomát is ismerjük a község határából: Körtvélyes pusztánál, a Köves-patak torkolatánál és a Duna- parti Tófenék-dűlőben.

A legkorábbi kőépítmények a római korból maradtak ránk. A Duna vonalát – a római birodalom Pannónia tartományának határát – kőből épült, árokkal, palánkkal is megerősített őrtornyok és erődök láncolata védte a túlsáron lakó "barbár" népek támadásaival szemben.

A dömösi Duna-parton a Köves-patak és Malom-patak torkolatánál, illetve a Tófenék-dűlőben állt egy-egy ilyen őrtorony. Közülük a Köves-patak mellett 1959-ben feltárták. A 11×11 méter alapterületű, 1 méter falvastagságú tornyot vizesárok övezte. Területén Valentinianus császár érmeit, edényeket találtak. A Malom-patak melletti római torony maradványaira épült rá a dömösi révállomás épülete. A katolikus templom mellett 1985-ben római tégláégető kemence maradványai

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

kerültek elő. 2000-ben a múzeum homokkal temette be, tekintettel arra, hogy a további feltárássra nem volt anyagi fedezet és így jobban meg lehet védeni a pusztulástól.

A római birodalom bukása után a népvándorlás néphullámai következtek, majd 568-tól a IX. század végéig az avarok telepedtek meg vidéken. Az ő emléküket idézik azok a bronzból készült díszes veretek, övdíszek és szíjvégek, valamint cserépedények, amelyek az általános iskola és a Malom-patak között fekvő avar temető sírjaiból kerültek elő.

A IX. században megjelenő honfoglaló magyarok itteni megtelepedéséről is vannak adataink, emlékeink. Az Árpádvár (483 m) hegycsúcsán pedig Árpád-kor földvár sáncai emelkednek. A Dunakanyar által körülölelt erdős hegyvidék a honfoglalástól kezdve a fejedelmek, majd Árpád-házi királyaink családi birtokterülete volt. Ezen a hatalmas erdőbirtokon, melyet a középkorban egységesen Pilis-erdőnek neveztek, több királyi vadászkastély, palota létezéséről tudunk. Az elmúlt évek régészeti-történeti kutatásaiból tudjuk azt is, hogy közöttük kiemelkedő szerepet játszott a dömösi királyi palota, mely a XI. században királyaink kedvelt tartózkodási helye és fontos birtokközpontja volt.

Első közvetlen adatunk a Képes Krónikában maradt fenn erről az időről. A 1063. év eseményeinél ugyanis a következők olvashatók: „*A jámbor (I.) Béla király ezután betöltve uralkodásának harmadik évét, királyi jószágán, Dömösön összehűződött beomló trónján*” Béla király ekkor egy várható német támadás visszaverésére készülődve tartott itt országgyűlést. A nyugati határok felé felvonuló csapatai után vitték Dömösről sebesülten, amikor meghalt.

Dömös nevének és az itt álló királyi palotának legkorábbi – eredetiben fennmaradt – írott emlékét I. (Szent) László királynak egy 1079-ben kelt oklevele őrizte meg. Ebben az esztendőben László király is németek elleni hadjáratra készülődve tartózkodott Dömösön, ahol Guden királyi szerviens egy birtok adományozásával kapcsolatban kereste őt fel. Az okirat szerint „a király ebben az ügyben szabad rendelkezést engedélyezett a dömösi kúriában (incuria Dimisiensi), amikor télidőben a németek megsemmisítésére készült”.

A XI. század vége táján a királyi palota hercegi tulajdonba került. A XII. század elején ismét jelentős események színhelye lett Dömös. Könyves Kálmán király fivére, Álmos herceg, a korábbi királyi kastély mellett prépostságot és káptalant alapított 1107-ben. Az alapítás és felszentelés körülményeit részletesen elbeszélő Képes krónika miniátora az eseményeket képekben is megörökítette: „A herceg ezután Dömösön monostort épített, meghívta a királyt, jöjjön el a felszentelésre. Úgy is történt. Ezután a palotabeliek megvádolták a herceget: kelepcét készít, hogy megölje a királyt a monostor épületében. A király haragra gyúlt és el akarta őt fogni, de a főtisztelendő püspökök és más derék főemberek tudták, hogy ez hamisság és csak a herceg ellenségei találták ki – közbenjártak érte a királynál és összebékítették őket.”

A király ezután – nem bízva már Álmos hercegen – szabadon engedte őt, de kísérőket adott mellé, amikor vadászatra indult a Bakonyba. A herceg sólyma Csór mellett varjút fogott. A két madár küzdelmében Álmos saját sorsát látva, megkérdezte kísérőit: „*Mi lenne, ha a varjú megesküdné a sólyomnak, nem károg többé, ha elbocsátja?*” A kísérők jelentették e szavakat a királynak, Álmos pedig megszökve tőlük Passauba futott a német császárhoz – segítségért bátyja ellen.

„*Az Úr 1113-ik évében a császár hatalmas sereget mozgósított Álmos herceg érdekében és Magyarország határára jött, hogy tárgyaljon a királlyal és békét szerezzen köztük, ez meg is történt*” – írja tovább a krónikás. A békekötést követően a király mégis elfogatta Álmost és fiát, Béla herceget és megvakíttatta őket. Ezek után „*Álmos herceget Dömösre vitték a saját monostorába.*” Kálmán király később, amikor halálát érezte közeledni, – hogy fiának biztosítsa a trónt – elküldte Bot fiát, Benedeket Dömösre, fogja el és ölje meg a herceget, ne örökölhessen halála esetén. Halljuk tovább a krónikást: „*Amikor aztán Benedek odaért, a herceg a monostor előtt ült és siratta fájdalmát. Mikor meghallotta a lovasok siető közeledését, megérezte lelkében, hogy veszedelem fenyegeti és bevitte magát a monostorban és kezével megfogta Szűz Szent Margit oltárát, hogy Isten és a szentek tiszteletéből ne merészeljék elvonszolni onnan. De Benedek rátette szentségtörő kezét és*

erőszakosan elvonszolta az oltártól, melyet tartott. Közben a herceg kezéről lehorzsolódott a bőr és az oltárt vér szennyezte meg. A papok vigyáztak az egyház ajtajában és el akarták fogni: ő azonban megneszelte ezt, dühös szívvel kiment, ahogyan tudott és amikor elvágatott, Pilis erdejében leesett a lóról, nyakát szegte és meghalt. Kutyái követték, azok falták fel húsát és csontjait. Ő Fiát Bélát pedig a főemberek Magyarországon tartották, de titkon, a király dűhe miatt."

Könyves Kálmán fia, II. István király később, – mivel örököse nem volt – a megvakított Bélát tette meg utódául (1131-1141). Az ő uralkodása alatt – Saul prépost idejében – fejeződött be a prépostság építése, melyet azután II. (Vak) Béla király 1138-ban gazdag adományokkal látott el. Az adományozás tényét királyi okmány örökítette meg az utókor számára. Az adománylevél 95 falut, 1332 szolgát (név szerint), 138 szőlőt, régi mesterségeket, termékeket, földrajzi neveket stb. sorol fel, s ezzel Árpád-kori történelmünk és gazdaságtörténetünk egyik igen fontos forrása.

A prépostság szolgáltató népei között találunk: kenyérsütőket, szakácsokat, esztergályosokat, harangozókat, palackkészítőket, méhészeket, lovászokat, solymászokat, ácsokat. 1242-ben a monostort valószínűleg felégették a tatárok, de csakhamar újjáépülhetett. Prépostjainak, akik gyakran fontos szerepet játszottak a vidék életében, egész sorát ismerjük középkori okleveleinkből. Kiemelkedik közülük a Churlati nemzetségből származó Fülöp, aki 1246-ban IV. Béla király feleségének, Mária királynénak volt kancellárja. Sol nevű prépostját 1288-ban a zebegényi apátság Szob melletti birtokának peres ügyével kapcsolatban említik. A dömösi prépostság egyúttal hiteleshely is lehetett. Egy oklevélen fennmaradt a prépostság nagyobbik pecsétjének lenyomata. A pecséten a templom védőszentjének, Szent Margitnak alakja látható, körülötte latin felirat: (*Sigillum*) *Capituli ecclesie Demesien(sis) maius* = a dömösi egyház káptalanjának nagy pecsétje.

1295-ben VIII. Bonifác pápa az egyházi fegyelem meglazulása miatt a dömösi prépostságot az esztergomi érsek felügyelete alá rendelte. Egy 1298-ban kelt oklevélből tudjuk, hogy a Dunának az Ipoly torkolata és a Leustách- sziget közti részén a vizahalászat joga is a prépostságé volt.

1321. december 8-án a fellázadt visegrádi várőrség támadása után *"teljesen elpusztult és lakhatatlanná vált"* a monostor. A káptalan XIV. századi prépostjai közül többet ismerünk. Némelyikük kiváló, tudós ember volt, akik hamarosan magasabb pozícióba kerültek. Mások nevét és emlékét erőszakos tetteik miatt örökítették meg régi oklevelek. Márton prépost ellen például 1342-ben VI. Kelemen pápa vizsgálatot rendelt el erőszakos tetteinek kivizsgálására. Nevezetről több régi okmány megemlékezik. Ezekből tudjuk, hogy 1329 és 1357 között töltötte be a dömösi préposti tisztelet. Egy 1347-ben kelt oklevélen pedig fennmaradt Márton prépost pecsétje is, amelyen – a káptalanéhoz hasonlóan – Szent Margit alakja látható. Felirata: (*Sigillum*) *Martini, prepositi ecclesie Dymisiensis* – a dömösi egyház prépostjának, Mártonnak pecsétje.

Dömös XV. Századi prépostjai közül Rozgonyi Pétert említjük meg, akiből később veszprémi püspök lett. Ez idő tájt Zsigmond király is megfordult Dömösön, eltöröltette a dömösi prépostságot és az Olajfák hegyéről nevezett ("Olivetán") Benedek-rendi szerzetesek apátságává alakította (1433-1445). Az olivetán szerzetesek el is foglalták Dömöst, azonban 1446-ban lemondtak apátságukról és elköltöztek innét. A megüresedett apátságot ismét prépostsággá alakították át, élére pedig Hunyadi János kormányzó egyik kedvelt emberét, Hosszuaszai Bothos István esztergomi kanonokot, királyi kancellárt, szenttamási prépostot nevezték ki. Ettől kezdve az esztergomi érsek joghatósága alatt állt a prépostság 1501-ig, amikor VI. Sándor pápa a nyitrai püspökséggel csatolta, s az egyesítésről szóló okmányt 1503. október 3-án III. Pius pápa is megerősítette. Ezek után a nyitrai püspökök lettek egyúttal dömösi prépostok is. A prépostság díszes épületeit már 1526-ban, Buda elfoglalása után felégethette a török. Végleges pusztulása Visegrád és Esztergom elfoglalása (1543) után következhetett be.

Magát a falut azonban a török korban is lakták. Az 1570. évi török adóösszeírás szerint: *"Dimis falu nincs a defterben"*. A falu adózó lakói: *"Cseris Mátyás: Cse János fia, András: Selem Jakab: Háni (?): Jakab fia, Imre: Lázár Duszlicsa fia, Albert: Tót Máté, Tót László, Tót István fia, János: Turincs Benedek:*

másik Tót István: Tót Ádám". A XVIII. Század elején a régi híres épületnek már csak romjai állnak. Az egykorú leírás szerint azonban: *"a most is látható romok bizonyítják, hogy azt királyi bőkezűséggel építtette. Álmos herceg, Vak Béla király atyja."* Ekkor a használhatatlan romokat a lakosság építkezésekhez kezdte széthordani. A maradványok sorsát végül az új plébániatemplom építése pecsételte meg: 1733-1744 között gróf Erdődy Ádám nyitrai püspök, dömösi prépost a régi romok köveiből építteti fel barokk stílusban a község mai templomát. (L. Kecskés András: Száz Magyar Falu, Dömös (2002)

Dömös közművesítése az elmúlt években (2001) feldúlta ugyan a falu nyugalmát, (csatornaépítés, vezetékes gáz) ugyanakkor biztosítja a település további fejlődését. Az önkormányzat az Esztergom Nyergesújfalu Kistérségi Társulás tagja. A helyi önkormányzat általános felelősséggel biztosítja az alapvető helyi közszolgáltatásokat.²

Demográfiai adatok

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2018	1 136	bázis év
2019	1 172	103,17%
2020	1 206	102,90%
2021	1 156	95,85%
2022	1 147	99,22%
2023	1 160	101,13%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A lakónépesség száma a bázisévhez képest enyhe emelkedés, majd csökkenés után növekedést mutat.

² Amelyek körébe az alábbi tevékenységek tartoznak: - településfejlesztés, településrendezés, - az épített és természeti környezet védelme, - a lakásgazdálkodás, - vízrendezés, csapadékvíz elvezetés és csatornázás, - a köztemető fenntartása, - a helyi közutak és közterületek fenntartása, - a helyi tömegközlekedés, - a köztisztaság és településtisztaság biztosítása, - gondoskodás a helyi tűzvédelemről, - gondoskodás a közbiztonság helyi feladatairól, - közreműködés a helyi energiaszolgáltatásban, - közreműködés a foglalkoztatás megoldásában, - óvodáról, alapfokú nevelésről, oktatásról való gondoskodás, - egészségügyi, szociális ellátásról való gondoskodás, - gyermek és ifjúsági feladatokról való gondoskodás, - közösségi tér biztosítása, - közművelődési, tudományos, művészeti tevékenység, sport támogatása, - nemzeti és etnikai kisebbségek jogai érvényesítésének a biztosítása, - egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése, - egyéb önként vállalt feladatok.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2021)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	627	594	1221	51,35%	48,65%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			26	2,13%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	109	75	184	8,93%	6,14%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	22	16	38	1,80%	1,31%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	341	329	670	27,93%	26,95%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	30	43	73	2,46%	3,52%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	125	131	256	10,24%	10,73%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR					

A lakosság döntő hányadát az aktív korúak teszik ki, a nők és férfiak aránya közel azonos, de a férfiak vannak többségben.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	237	174	136,21%
2019	247	177	139,55%
2020	253	189	133,86%
2021	256	184	139,13%
2022	258	182	141,76%
2023	254	181	140,33%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index a 65 év feletti és a 0-14 év közötti korcsoport egymáshoz viszonyított arányát mutatja, mivel minden évben növekedést tapasztalhatunk, és 100 % feletti az index, így a lakosság népességszerkezete előregedő.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2018	9,70
2019	33,80
2020	34,48
2021	-37,26
2022	8,68
2023	19,07

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A belföldi vándorlások táblázat alapján egyértelműen látható az, hogy az utóbbi években az állandó oda-, és elvándorlások egyenlege kiemelkedően jó eredményt mutatott, azonban az utóbbi évben pozitív lett az odavándorlások száma.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2018	-5,29
2019	-9,53
2020	-3,36
2021	-10,16
2022	-17,37
2023	-7,80

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Megállapítható a természetes szaporodás táblázatából, hogy az elmúlt öt évben a halálozások száma minden esetben meghaladta az élve születések számát.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Megléte segíti, hogy mindenkinek esélye legyen jó minőségű szolgáltatásokra, az esélyegyenlőséggel küzdő emberek előnyben részesítését az élet minden területén, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal élő, vagy milyen a származása és az anyagi helyzete. A társadalmi esélyegyenlőtlenségek megszüntetése az Európai Unió és hazánk törvényei előírásainak betartása mellett a település

számára is alapvető jelentőségű. Fontos, hogy végső célként minden állampolgár, ezen belül minden helyi lakos számára megteremtődjön az esélyegyenlőség az élet különböző területein: - tanulásban, - a szociális és egészségügyi ellátásban, - a munkához jutásban, - a fizikai környezetben, - a közszolgáltatások elérésében.

A település mindig is kiemelkedő szerepet szánt az esélyegyenlőségnek. Az elfogadott szociális rendelet nagy hangsúlyt fektet arra, hogy segítse a hátrányos helyzetű célcsoportokat.

A társadalmi integráció elérésének érdekében a közszolgálati munkánkhoz bevonjuk a civil szervezetek és a felekezetek segítségét is, amelyek munkája elengedhetetlen az esélyegyenlőség megvalósításában. Mindemellett fontos a pályázati lehetőségek kihasználása annak érdekében, hogy a perifériára szorult csoportok számára – idősök, nehéz sorsú családok, egyedülálló anyák – hátránykompenzáló lehetőségeket, programokat kínáljunk.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Dömös Község Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja: az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét, a diszkriminációmentességet, szegregációmentességet, a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük.

A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

- Dömös Község Önkormányzatának 4/2022. (II.23.) önkormányzati rendelete a pénzbeli és természetbeni ellátások helyi szabályairól
- Dömös Község Önkormányzata Képviselő-testületének 2/2022. (I. 27.) önkormányzati rendelete a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia (2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” akcióterv (2021–2030)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- **Költségvetési koncepció** – az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 24. § értelmében
- **Gazdasági program** - a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. Törvény 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.
- **Szolgáltatástervezési koncepció** – a szociális igazgatásról és a szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvény 92. §-a szerint a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít.
- **Településfejlesztési stratégia** – A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. Törvény 24. §-a értelmében a fővárosi közgyűlés a főváros egységes településpolitikájának biztosítása érdekében – a Kormány, valamint a kerületi képviselő-testületek véleményének kikérésével – a megalakulását követő egy éven belül minősített többséggel dönt a fővárosnak legalább az adott ciklusra szóló településfejlesztési stratégiájáról.
- **Településrendezési terv** – Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 6. §-a alapján a települési önkormányzat – a fővárosban a fővárosi és a kerületi önkormányzatok a külön jogszabályban meghatározott hatáskörük szerint – a településrendezési feladatukat a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési tervek elkészítésével és azok elfogadásával látják el.
- **Településszerkezeti terv** - Az 1997. évi LXXVIII. törvény 10. §-a szerint a településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és

fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett. A településszerkezeti tervet a települési önkormányzatnak legalább tízévenként felül kell vizsgálnia, és szükség esetén a terv módosításáról vagy az új terv elkészítéséről kell gondoskodnia. A tízévenkénti szükséges felülvizsgálat során gondoskodni kell az időközben történt módosítások egységes tervbe foglalásáról.

- **Településfejlesztési koncepció** - az 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében a fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A fejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe. A törvény 7. §-a értelmében a településfejlesztési koncepcióban foglaltak megvalósítása érdekében a városok és több település közös fejlesztési tervezése esetén integrált településfejlesztési stratégiát kell készíteni. Az integrált településfejlesztési stratégia meghatározza a települések településfejlesztési tevékenységét, összehangolja a különböző szakpolitikai megközelítéseket, összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil szektor, község szereplői, lakosság) céljait, elvárásait, meghatározza a fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, továbbá a megvalósítás és fenntartás

• 2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A helyi önkormányzatok képviselő- testületei megállapodhatnak abban, hogy egy vagy több önkormányzati feladat- és hatáskör, valamint a polgármester és a jegyző államigazgatási feladat- és hatáskörének hatékonyabb, célszerűbb ellátására jogi személyiséggel rendelkező társulást hoznak létre. Dömös Község az Esztergom- Nyergesújfalu Többcélú Kistérségi Társulás keretében orvosi ügyeletet működtet, illetve tart fenn.

A gyermekvédelmi feladatok ellátása érdekében 2010. szeptember 1-től Önkormányzatunk a Kistérségi Társulás keretében csatlakozott a Híd Szociális, Család és Gyermejköltségi Szolgálatához, mely szolgálatba 2016. évtől a családok megsegítése érdekében integrálódtak a családsegítés alapellátás feladatai is. Az idős, önmagukat ellátni képtelen, beteg emberek megsegítését a Regionális Szociális Intézményfenntartó Központ (RESZIK) TÁBITA Alapszolgáltatási Központ, Esztergom látja el.

Szükséges lenne a környező településeknek áthangolni az esetleges intézményhálózat bővítését mikrotérség szintjén is.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítését a Központi Statisztikai Hivatal, TeIR – Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer, a helyi Önkormányzat adatbázisa, valamint a helyi adatgyűjtés szolgálta. Az esélyegyenlőségi program készítésekor az országos adatbázisban az éves adatok csak részben elérhetők. Természetesen azoknál az adatoknál, amelyekre nyilvántartás nincs és nem is lehet, ott a 2011. évi népszámlálás adataiból indultunk ki.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Az Európai Unió Bizottsága 2001 decemberében Laeken-ben tartott ülésén fogadta el a szegénység és társadalmi kirekesztődés mérésére vonatkozó indikátorokat. A tagállamokra vonatkozó egységes mutatórendszer kialakításának az volt a célja, hogy európai szinten összehasonlíthatóvá váljon a szegénység és a szociális kirekesztődés sokdimenziós jelensége. Mivel a szegénység kizárólag jövedelmi helyzet alapján történő definiálása nem ad átfogó képet az egyén, valamint a háztartások társadalmi helyzetéről, így a kezdetekben alapvetően a jövedelmi szegénységre fókuszáló mutatók köre 2006-ban kibővült a szociális védelem területére, azon belül is a társadalmi befogadás, a nyugdíjak, valamint az egészségügyi ellátás átfogó és egységes mérésére szolgáló jelzőszámrendszerrel. Az adatok forrása az EU-SILC (Statistics on Income and Living Conditions) felvétel, mely a lakosság jövedelmi helyzetét és életkörülményeit vizsgálja.

A szegénység kockázata az életkor előrehaladtával fokozatosan csökken. A jövedelmi szegénység szempontjából a legveszélyeztetettebbek a 18 év alattiak, szegénységi kockázatuk 1,6-szorosa az országos átlagnak. Minden ötödik gyermek a szegénységi küszöb alatti jövedelemmel rendelkező háztartásban él. Az idős korosztályt teljes egészében lefedő nyugdíjrendszernek, valamint az értékálló nyugdíjnak köszönhetően a legkedvezőbb helyzetben a 65 év feletti korcsoport van, szegénységi kockázatuk az országos átlag felét sem érte el a 2011-es referencia évben, annak ellenére, hogy relatív szegénységi pozíciójuk romlott. A munkaképes korú lakosság (18–64 év) szegénységi aránya nem változott az előző évihez képest, és 13,6%-ot tett ki. A férfiak és a nők szegénységi aránya a 65 év felettiek körében tér el szembetűnően. Ebben a korcsoportban a nők szegénységi rátája 2,1 százalékponttal haladja meg a férfiakét. Az idősebb nők relatív kedvezőtlenebb helyzete egyrészt abból ered, hogy a nők nyugdíja általában elmarad a férfiakétól, másrészt a nők magasabb életkort érnek meg, így körükben az egyedül élő kisnyugdíjas réteg nagyobb súlyt képvisel. A jövedelmi szegénység kockázatát elsősorban a háztartás gazdasági aktivitása, valamint a gyermekek száma befolyásolja.

Míg a foglalkoztatottak körében a szegénységi ráta 5,3%, ezzel szemben a nem foglalkoztatottak 17,1%-a, közülük is a munkanélküli háztartások 49,5%-a élt a szegénységi küszöbérték alatt. Tehát az aktív munkaerő-piaci részvétel jelentősen csökkenti a szegénységi kockázatot. Minél több gyermeke van egy háztartásnak, annál nagyobb valószínűséggel tartozik a relatív jövedelmi szegények közé. Az átlagosnál jóval magasabb szegénységi kockázat jellemzi a három- és többgyermekes (32,4%), valamint az egyszülős háztartásokat (29,5%). Mindkét társadalmi csoport szegénységi kockázata több mint kétszerese a teljes népességben mértnek. A gyermektelen háztartásokat tekintve az európai országok többségéhez hasonlóan Magyarországon is átlag feletti az egyedül élő férfiak szegénységi rátája (23,9%). (KSH)

A szolgáltatásokhoz való hozzáférésben a nem szegények között lényegében nincsenek különbségek, hiszen minden településtípuson alig több mint 30 százalékuk számol be arról, hogy valamely szolgáltatáshoz való hozzáférés számára nehézségekbe ütközne. Ezzel szemben a szegények 45 százaléka panaszkodik erről a megyei jogú városokban és a községekben, míg a fővárosban csak alig több mint 20 százalékuk. Vagyis a szolgáltatások esetében a településtípus csak a szegények esetében meghatározó tényező.

A relatív jövedelmi szegénység és a lakásviszonyok azt mutatják, hogy a lakás jellemzői szorosabb kapcsolatban állnak a jövedelmi szegénységgel, mint a lakóköznyezet jellemzői. Utóbbi nagyobb mértékben függ a lakóhelyi település jellegétől, vagyis a jövedelmi helyzetük alapján szegénynek tekinthetők sokkal gyakrabban élnek rosszabb lakásban, de nem sokkal gyakrabban rosszabb környéken, mint a nem szegények. A lakások komfortfokozatában mind a szegénységi küszöb alatt, mind a felett viszonylag jelentős eltérések figyelhetők meg az egyes településtípusok között. Ezek az eltérések azonban, a jövedelmi szegénység valószínűségeitől eltérően, nem a településhierarchia szerint alakulnak. A szegények esetében a komfortfokozat mellett a

szolgáltatásokhoz való hozzáférésre, míg a nem szegények esetében a lakókörnyezet minőségére hat jelentős mértékben a település típusa. A háztartástípus szerint a relatív jövedelmi szegénység valószínűségében sokkal nagyobbak az eltérések, mint a lakás vagy a lakókörnyezet jellemzőiben. Azzal együtt, hogy a különböző háztartástípusok között is megfigyelhetők kisebb nagyobb eltérések mind a négy vizsgált jellemző szerint, úgy tűnik, hogy ez az összefüggés gyengébb, mint a településtípusok esetében.

Az alacsony jövedelem a szegénység egyik fő oka, hiszen a jövedelem hiánya lehet a fő oka annak, hogy az egyén meg van fosztva a képességektől. A képességszemlélet alkalmazását a szegénységre az alábbi tényezők teszik indokolttá:

- ☐ A szegénységet érdemben határozhatjuk meg a képességek hiányával;
- ☐ A képességek hiányára más is hat, nemcsak a jövedelem alacsony volta;
- ☐ Az alacsony jövedelem és a korlátozott képességek közti kapcsolat közösségenként, sőt családonként és egyénenként is változó.³

A jövedelem és a képességek közti viszonyt erősen *befolyásolja* az egyén életkora, neme és társadalmi szerepe, lakóhelyének jellemzői, a járványok és egyéb tényezők, amelyek felett az egyénnek nincs befolyása, vagy csak korlátozott mértékben. Az életkorból, a fogyatékosságból vagy a betegségekből fakadó hátrányok csökkentik az egyén jövedelemszerző képességét. De azt is megnehezítik, hogy jövedelmét képességekre váltsa, mivel egy idős, súlyosan fogyatékos vagy beteg egyénnek esetleg nagyobb jövedelemre van ahhoz szüksége, hogy ugyanazt a tevékenységet folytassa, mint egy ilyen hátrányoktól nem szenvedő ember. A „valódi szegénység” (a lehetőségek hiánya) nagyobb fokú, mint az, amelyik a jövedelem oldaláról jelenik meg.

A családon belüli elosztás tovább bonyolítja a szegénység jövedelem felőli megközelítését. Ha a család jövedelmét aránytalanul osztják el bizonyos családtagok javára, akkor az elhanyagolt családtagok nélkülözésének mértéke nem feltétlenül tükröződik megfelelő módon a családi jövedelemben. (pl. számos ázsiai és észak-afrikai országban a lányok hátrányos helyzetben vannak, meg vannak fosztva a képességeiktől)

A jövedelemmel mért relatív nélkülözés abszolút nélkülözést eredményezhet, ha azt a képességek szempontjából nézzük. Ha valaki viszonylag szegény egy gazdag országban, óriási hátrányt jelenthet a képességek terén, még ha az illetőnek az abszolút jövedelme világviszonylatban magas is. Az általánosan gazdag országban több jövedelemre van ahhoz szükség, hogy az ember annyi árut vehessen, hogy megvalósítsa ugyanazt a társadalmi jelenséget.

Ha a munkanélküliségnek más súlyos hatásai is vannak az egyének életére, s másféle nélkülözést is okoz, akkor a helyzetet jövedelemtámogatással csak korlátozott mértékben tudjuk enyhíteni. Pszichológiai kár, hogy mérséklődik a munkára való motiváltság, elavul a szakképzettség, az ember elveszti önbecsülését, növekszik az enyhébb és súlyosabb betegségek előfordulása (sőt a halandóság is), családi kapcsolatok bomlanak fel, zavarok keletkeznek a társadalom életében, erősödik a társadalmi kirekesztettség, kiéleződnek a faji feszültségek és nemi előítéletek.

³ Az egyenlőtlenség és a szegénység csökkentését célzó állami intézkedéseket is a körülményektől függnek.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az SZJA adófizetők %-ában (TS 060)
2018	47,23	28,55
2019	45,75	23,93
2020	46,49	27,62
2021	47,83	24,66
2022	49,02	19,20
2023	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az állandó népesség tekintetében az SZJA adófizetők száma a bázisévhez képest enyhe növekedést mutat. **Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozóknál látható, hogy a munkavállalók éves jövedelme statisztikailag is kimutatható módon csökkent.**

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2018	2,23	1,78	2,01%
2019	2,21	2,04	2,13%
2020	2,41	2,77	2,59%

2021	1,78	2,84	2,31%
2022	3,07	1,53	2,30%
2023	2,93	2,31	2,62%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az alábbiakban a korcsoport szerinti bontást láthatjuk. A legrosszabb elhelyezkedési esélyeik a 61 éves vagy afeletti személyeknek van. Korcsoportokat tekintve elmondható, hogy a 2021-es évben a 61 év feletti regisztrált munkanélküliek vannak többségben.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott állás keresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott állás keresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen	16	17	21	18	18	21
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	0,00	0,00	0,00	0,00	2,00	0,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	11,11%	0,00%
21-25 év (TS 038)	Fő	1,00	2,00	0,00	1,00	0,00	0,00
	%	6,25%	11,76%	0,00%	5,56%	0,00%	0,00%
26-30 év (TS 039)	Fő	1,00	1,00	2,00	1,00	3,00	0,00
	%	6,25%	5,88%	9,52%	5,56%	16,67%	0,00%
31-35 év (TS 040)	Fő	1,00	1,00	4,00	0,00	0,00	2,00
	%	6,25%	5,88%	19,05%	0,00%	0,00%	9,52%
36-40 év (TS 041)	Fő	2,00	2,00	2,00	4,00	1,00	5,00
	%	12,50%	11,76%	9,52%	22,22%	5,56%	23,81%
41-45 év (TS 042)	Fő	0,00	1,00	2,00	4,00	2,00	1,00
	%	0,00%	5,88%	9,52%	22,22%	11,11%	4,76%
46-50 év (TS 043)	Fő	2,00	1,00	3,00	1,00	1,00	3,00
	%	12,50%	5,88%	14,29%	5,56%	5,56%	14,29%
51-55 év (TS 044)	Fő	2,00	1,00	0,00	1,00	1,00	1,00
	%	12,50%	5,88%	0,00%	5,56%	5,56%	4,76%
56-60 év (TS 045)	Fő	3,00	0,00	4,00	1,00	2,00	4,00
	%	18,75%	0,00%	19,05%	5,56%	11,11%	19,05%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	4,00	8,00	4,00	5,00	6,00	5,00
	%	25,00%	47,06%	19,05%	27,78%	33,33%	23,81%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott állás keresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott állás keresőkön belül (TS 058)
	%	%
2018	68,75	36,36
2019	52,94	33,33
2020	38,10	37,50
2021	38,89	71,43

2022	50,00	33,33
2023	28,57	16,67

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	16	1	6,25%	6	37,50%	9	56,25%
2019	17	1	5,88%	6	35,29%	10	58,82%
2020	21	2	9,52%	3	14,29%	16	76,19%
2021	18	2	11,11%	3	16,67%	13	72,22%
2022	18	1	5,56%	3	16,67%	14	77,78%
2023	21	1	4,76%	6	28,57%	14	66,67%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Jól látszik, hogy minden évben a 8. általánosnál magasabb iskolai végzettségűek aránya a legmagasabb a munkanélküliek között.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2018	12	9
2019	7	5
2020	61	4
2021	7	4
2022	4	3
2023	2	2

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az önkormányzat éveken keresztül alkalmazott közfoglalkoztatottakat, mivel egyrészt a jelentkezők száma indokolta. Másrészt a jelentkezők közül az alkalmazás törvényi feltételeinek is meg kellett feleljenek. A segélyezési politika azt dimenzionálja, hogy ha a családból valamely felnőtt személy munkaviszonnyal és ehhez kapcsolódóan bérjövdelemmel rendelkezik alig jogosult szociális támogatásra a másik családtag. Az elutasítás döntő részben a magasabb jövedelmi viszonyokra vezethető vissza. Jelenleg a településen nincs közfoglalkoztatott személy. Ez azért is érdekes mivel a regisztrált munkanélküliek száma 2021-ben is 2 fő volt, viszont az alkalmazás feltételeinek egyikük sem felelt meg.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A településen megfelelő közösségi közlekedési lehetőségek vannak. A közlekedés a főváros irányába busszal, illetve Szentendrétől HÉV-vel megoldott. A közeli Esztergomba a közlekedés busszal megoldott. Folyamatba van a révátkelés újbóli megindítása, mely újabb csatlakozási lehetőséget teremt Budapest irányába is. 2014-ben a MAHART Passnave újraindította hajójáratait Budapest-Esztergom szakaszon Dömös érintésével. Ennek ellenére elmondható, hogy az ingázó munkavállalók közül jelentős számban vannak gépkocsival munkába járók is. A településen egy nagyobb CBA áruház megtalálható, nevelési intézmény (óvoda, bölcsőde), kisebb üzletek, vendéglátó egységek kínálnak munkalehetőséget a helyben lakóknak. A főváros munkahely lehetőségei, valamint esztergomi munkalehetőségek is nyitottak a viszonylag közelében lévő Dömös számára. A település Ifjúsági Konceptióval ugyan nem rendelkezik, de minél nagyobb hangsúlyt igyekszik a fiatalok helyzetére fektetni.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

A 8. osztály befejezéséig a gyermek viszonylag zártabb közösségben (család, helyi ismerősök, rokonság) veszi körül. Tekintettel arra, hogy a településen nincs középiskola, sem általános iskola, így a továbbtanulás csak más környező településen (városban) megoldott. A továbbtanulás során ezen helyi védettebb közösségből kikerülve más társadalmi helyzettel találkozik a fiatal. A faluházban alkalmi jelleggel vannak foglalkozások a fiatalok számára is. A középiskola befejezése után nem jelentős a továbbtanulók száma, eddig nem kaptunk jelzést arra vonatkozóan, hogy ilyen jellegű képzésekre lenne szükség a településen.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2018	16	0
2019	17	0
2020	21	0
2021	18	1
2022	18	1
2023	21	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Az illetékes munkaügyi központ munkatanácsadás keretein belül biztosít lehetőséget, valamint munkaerő közvetítéssel segíti az elhelyezkedést. A településünkön önkéntes munka végezhető.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Településünkön az önkormányzat saját fenntartású intézménye az óvoda és mini bölcsőde, itt sem mélyszegénységben élő, sem roma származású dolgozó nem található.

Településünkön Roma Nemzetiségi Önkormányzat nem működik. Mélyszegénységben élők száma stagnál az előző évekhez képest. Okai: családi minta, eladósodás, betegség kialakulása.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Dömösön a foglalkoztatás területén nincsen tudomásunk hátrányos megkülönböztetés megjelenéséről, hivatalos panasz nem érkezett sem az önkormányzathoz, sem az Egyenlő Bánásmód hatósághoz.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

Településünkön ezen igények felmerülésével kapcsolatban nincsenek információink.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Dömös Község Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2022. (II. 23.) számú önkormányzati rendelete szabályozza település pénzben és természetben nyújtott szociális ellátások körét. Dömös Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló, 2011. évi CLXXXIX. Tv. 6.§.c) pontja, 8.§. (2) bekezdésében és 42.§, valamint a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló, többször módosított 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Sztv.) 10.§.(1) bekezdésében, 25.§.(3) bekezdésében, 26.§-ában, 38.§.(1) bekezdés c) pontjában és (9) bekezdésében, 43/B.§.(1) bekezdésében, 45.§.(1)-(3) bekezdéseiben, 46.§.(1) bekezdésében, 47.§.(2) bekezdésében, 50.§.(3) bekezdésében, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló, többször módosított 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 18.§. (1) bekezdés b) pontjában és (2) bekezdésében, 21.§.(1) és (3) bekezdésében, 131.§.(1) bekezdésében és 137.§.(1) bekezdésében és a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat –és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006 (XII.23.) Korm. rendelet 2.§ és 3.§. alapján kapott felhatalmazás alapján rendeletet (továbbiakban: R) alkotott.

E rendelet célja, hogy a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében szabályozza a pénzbeli és természetbeni juttatások, valamint a szociális ellátások igénybevételének helyi szabályait, rendelkezzen a szociális ellátások igénybevételének jogosultságáról, mértékéről, igénybevételük módjáról és térítési díjairól. A Képviselő-testület az ellátások biztosításával a szociális szempontokból rászorult családok életminőségén kíván javítani, illetve egyidejűleg ösztönözni kívánja a jogosultakat arra, hogy maguk is tegyenek meg minden tőlük elvárható annak érdekében, hogy családjuk eltartásáról elsősorban kereső tevékenységből származó jövedelemből tudjanak gondoskodni. A családnak, mint a társadalom alapvető egységének sokoldalú segítése, a családi élet biztonságának és a gyermekvállalás feltételeinek javítása az állam egyik legfontosabb feladata. A gyermek gondozásához, neveléséhez nyújtott ellátás célja a gyermek egészséges, harmonikus fejlődésének, testi, szellemi, erkölcsi gyarapodásának kiteljesítése. A családnak nyújtott ellátások az állam részéről biztosított olyan támogatások, amelyek elismerve a család és a gyermekvállalás fontosságát - jövedelmi helyzetétől függetlenül - a gyermeket nevelő szülőt illetik meg. A többgyermekes, a gyermeket egyedül nevelő, továbbá a tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő családokra neheztől terhek ellensúlyozása céljából, továbbá esélyegyenlőségük elősegítése érdekében a családtámogatási rendszer egyes elemei differenciáltak.

A gyermekek védelmét ellátó helyi önkormányzatok, gyámhivatalok, bíróságok, rendőrség, ügyészség, pártfogó felügyelői szolgálat, más szervezetek és személyek e törvény alkalmazása során a gyermek mindenképp felett álló érdekét figyelembe véve, törvényben elismert jogait biztosítva járnak el. A szervezetek és személyek tevékenységük során együttműködnek a családdal és - jogszabályban meghatározottak szerint - elősegítik a gyermek családban történő nevelkedését.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	16	2,21%	8	50,00%
2019	17	2,27%	9	52,94%
2020	21	2,75%	13	61,90%
2021	18	2,51%	7	38,89%
2022	18	2,55%	8	44,44%
2023	21	2,90%	16	76,19%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal				

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	5	31,25%	2	11,88%	13	81,25%
2019	1	5,88%	5	29,41%	10	58,82%
2020	0	0,00%	1	7,10%	13	61,90%
2021	0	0,00%	0	2,39%	7	38,89%
2022	1	5,56%	0	0,61%	9	50,00%
2023	1	4,76%	1	3,95%	17	80,95%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal						

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2018	2
2019	3
2020	5
2021	6
2022	4
2023	3
Forrás: TeIR, KSH	

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

A lenti táblázatból látható, hogy növekedett a település lakásállománya. A korábbi statisztikai adatok alapján a lakónépesség száma (2015- 2020 között) minimális hullámzást mutatott. A 2020-as évben volt a legmagasabb a lakosságszám. Ehhez képest a lakásállomány folyamatos növekedése minimálisan függött össze a lakosságszám változásával. Feltételezhető, hogy a bevándorlás kapcsán a település új lakói inkább a már meglévő lakóingatlanokba költöztek be.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2018	521	0	0,00	43,57	73,70	79,65
2019	523	2	3,82	43,59	75,53	79,92
2020	523	0	0,00	43,59	76,29	82,98
2021	523	0	0,00	43,59	78,59	85,28
2022	478	0	0,00	35,98	86,82	94,98
2023	479	1	2,09	35,91	87,47	94,99
Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok						

a) bérlakás-állomány

A javuló életkörülményeket illusztráló esettanulmányokban meglepően gyakori a lakáshoz jutás említése, ami akkor is figyelemre méltó, ha tudjuk, hogy a szegény családoknak csak töredékét sorolták ide a szociális munkások. Az önálló lakáshoz jutás — ha nem is képes a munka- és jövedelemnélküliség deficitjét kompenzálni — igen fontos és látványos javulást jelent egy család életében.

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány opcionális (önkormányzati adatok)							
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállom- ány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2018	521	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	523	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2020	523	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	523	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	478	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2023	479	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok							

A jelenlegi albérleti árak mellett egy saját tulajdonú vagy egy alacsony költségű önkormányzati bérlakás akár anyagi javulást is eredményezhet. A lakásfenntartás költségeit, illetve az építkezéshez felvett hitelek törlesztését persze fizetnie kell a családnak, így önmagában a lakásproblémák megoldódása természetesen nem vezethet ki a szegénységből. Mivel az általunk vizsgált családok általában semmilyen tőkével sem rendelkeznek, a lakáshoz jutás számukra lehetséges útja legtöbbször egy önkormányzati bérlakás kiutalását jelenti. A jogosultság megléte önmagában természetesen nem elégséges a lakáshoz jutáshoz, a lakásigénylések pozitív elbírálása sok türelmet, szerencsét és erőfeszítést igényel.

A településen piaci alapú önkormányzati bérlakás jelenleg nem áll rendelkezésre.

b) szociális lakhatás

A településen szociális alapú bérlakás nincs. Szociális bérlakás program beindításán el lehetne gondolkodni. (pályázati forrás felhasználása). Az önkormányzatok kevés kiutalható lakással rendelkeznek, lakásépítésre pedig a rendszerváltás óta alig-alig nyílik lehetőség. Az önkormányzati építkezések háttérben valamilyen különleges okot — és speciális forrásokat — fedezhetünk fel: (pl. cigánytelep felszámolása a családok szociálpolitikai támogatásának és a kisebbségi önkormányzat forrásainak bevonásával). Dömösön hasonló intézkedésre nem került sor.

A halmozottan szegények kisebb és rosszabb lakásokban élnek, mint a társadalmi átlag. Ma, amikor az "átlagember" szinte el sem tudja képzelni, hogy lehetséges folyóvíz és elemi komfort nélkül is élni, akkor a halmozottan szegények közel fele a kútból húzza a vizet, és többségük a lakáson kívülre jár WC-re, és nincs fürdőszobájuk sem. Mindezek a társadalom többsége számára természetesnek tekintett javaktól való megfosztottság plasztikus példái.

Végezetül a „lakhatási probléma” megoldásában sokszor már egy albérlet megszerzését is sikerként, javulásként foghatjuk fel. A családok egy része maga építkezik állami támogatások, kedvezményes hitelek segítségével. Az elmúlt időszak lakáshitel konstrukciói ugyan elérhetetlenek e réteg számára, de a szociálpolitikai kedvezményt többen is megpróbálják igénybe venni olyan családok, akik valamilyen külső segítségre is számíthatnak. Településnek letelepedést, építkezést elősegítő természetbeni vagy pénzügyi támogatása nincs.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Dömös Község nem rendelkezik ilyen állománnyal.

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzügyi és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2018	21	365
2019	17	394
2020	16	170
2021	12	403
2022	12	397
2023	20	385
Forrás: TeIR, KSH Tstar		

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A korábbi országos kutatás eredményei szerint mind a telepek, mind az ott élő emberek számát tekintve mintegy háromszorosát jelzik annak, amelyet a Szociális és Munkaügyi Minisztérium 2008-as tájékoztatója ír a telepekről

„Magyarországon megközelítőleg százezer ember él, közel 500 telepen, telepszerű lakókörnyezetben...” A minisztériumi anyag szegregátumnak tekinti azokat a településeket vagy településrészeket, ahol az átlagot jelentősen meghaladó mértékben koncentrálódik az alacsony státuszú népesség, azaz olyan emberek élnek ott, akiknek legmagasabb iskolai végzettsége legfeljebb nyolc osztály és nem rendelkeznek rendszeres munkajövedelemmel.

Mindenesetre a felmérés szerint a telepek közel 60 százaléka községi, mintegy 38 százaléka városban, megyei jogú városban és 2 százaléka Budapesten található. Ezek az adatok egyrészt megerősítik azt a köztudott tényt, hogy a szegregált lakókönyezet elsősorban falusi jelenség. Másrészt viszont ráirányítja a figyelmet az általában népesebb városi gettók megoldatlan problémáira, minthogy a szegregátumok kétötöde városban van.

- a) a telep, /szegregátum mint lakókönyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői)

Hivatalosan Telep/szegregátumnak minősített lakókönyezetről tudomásunk nincs.

- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;

Adatokkal nem rendelkezünk.

- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

Adatokkal nem rendelkezünk.

Egyre inkább tömeges jelenséggé válik a családok kényszermobilitása. A megfigyelhető folyamat kétirányú, azonban jellegzetesen a városok és falvak közötti népességmozgásról van szó. A falvak fiataljai munkalehetőség reményében a városokba költöznek. Ennek egyik következményeként a kistelepülések egy része előrepszik, lakosságának egyre nagyobb részét az inaktív alkotják. Az elvándorlási hullám beindulásánál sok esetben nem a költözés célja a lényeg, hanem mindössze annyi, hogy „innen el”, a munkalehetőség hiánya, a lakhatás megoldatlansága, a kilátástalanság miatt a családok tömegesen igyekeznek elhagyni a „depressziós” településeket. A falvakból való elvándorlással egy időben megfigyelhető egy jól körülhatárolható társadalmi problémát hordozó csoport városokból kistelepülésekre menekülése. Ők azok, akik városi ingatlanukat képtelenek fenntartani, eladósodnak, lakásukat eladják és a vidéken megüresedő olcsó házakat veszik meg. A családok túlnyomó többségének— munkalehetőség hiányában — esélye sincsen a megkapaszkodásra. A gyökeret vesztett, rohamosan szegényedő családok számára ezek az elszegényedő kistelepülések nem képesek megfelelő támogatást nyújtani. A falvakba költöző családok jelentős része csapdába kerül —tartalékaikat felélik, létfenntartásuk bizonytalanná válik, a városba való visszaköltözésre csekély a lehetőségük. A „visszavándorló” családok a költözések tortúrájában végletesen elszegényednek, s a visszaút a még nagyobb nyomorba vezet.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közfogyógyógyászati igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2018	1	0	0	0	12	3,86
2019	1	0	0	0	10	2,18
2020	1	0	0	0	13	3,41
2021	1	0	0	0	13	3,62
2022	1	0	0	0	18	3,08
2023	1	0	0	0	14	2,42
Forrás: TeIR, KSH Tstar						

Műszerekkel, eszközökkel, bútorokkal való felszerelése megoldott a rendelőknek, köszönhetően a különböző pályázatoknak is. A rendelési idő, a speciális műszerek az alapellátás területén is érezhetően gyors és hatékony betegellátást tesznek lehetővé minden korosztály számára, amely minden célcsoport közérzetét, életminőségük javulását eredményezi. A fogyatékkal élők számára pedig különösen nagy segítség az épület teljes körű akadálymentesítése. A lakosságszám nem tette indokolttá a meglévő egy orvosi praxis megosztását ill. növelését. A felnőtt háziorvosi szolgálat munkáját 1 fő asszisztens segíti, a háziorvosi praxis vállalkozás formájában üzemel. A fogorvosi praxis ugyancsak vállalkozás formájában üzemel 1 fő asszisztens segítségével, akit vállalkozás finanszíroz. A védőnő szintén fontos szerepet tölt be a prevencióban, a programok szervezésében. Sajnálatosan a védőnő csak heti egy alkalommal tart ügyeletet a településen. Szakellátás, járóbeteg-ellátás biztosítása a település lélekszámára való tekintettel nem kötelező, azonban a vonzáskörzetben 15 km távolságban az Esztergom Városa által fenntartott Vaszary Kolos Kórházban megoldott.

A településen ápolási díjban részesülők számáról nincs adat.

Gyógyszertár napi nyitvatartással a szomszéd településen működik.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A településen „mobil” szűrővizsgálat (mammográfia) is helyet kap.

Egészségnap, Egészségnevelési Nap is rendszeresen megrendezésre kerülhetne, ahol számos szűrésre és egészségügyi előadásra kerülhet sor.

A koragyermekkori kötelező szűrések keretében csecsemőgondozás történik a településen. A Pilismaróti Védőnői Szolgálat védőnői tanácsadási ideje a keddi napon történik 10-12 óráig várandós anyák tanácsadása, 12-14 óráig csecsemő- és ifjúságvédelmi tanácsadás van a településen. Tanácsadás során kerül sor a kötelező csípő ficamszűrésre a csecsemőknél, illetve a kötelező védőoltások beadása is ekkor történik. A gyermek és felnőtt korosztály tekintetében a járvány megelőző védőoltások beadását a háziorvos végzi.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Jelenleg nincs ilyen lehetőség a településen.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Dömös Község Önkormányzata a Junior Vendéglátó Zrt. közreműködésével oldja meg az intézményi (óvoda) és a közétkeztetési feladatait. A tálaló konyha a település életében központi

szerepet tölti be, s ezt a jövőben is fent kívánja tartani. A közétkeztetést igénybe vevők köre mindössze néhány fő. A szolgáltató kiemelten odafigyel az egészséges étrend, gyümölcsök és zöldségek heti többszöri megjelenésére. A korszerű technológiai eljárások további erősítése érdekében a tálalókonyha felújítása megtörtént. A jogszabályi feltétele esetén a nagycsaládosok és a rászorulóknak kedvezményrel, illetve ingyenesen vehetik igénybe a étkeztetést. A település alkalmazásában tevékenykedik egy fő szociális ápoló-gondozó, aki szükség ill. igény esetén a szolgáltatást igénybe vevő részére személyesen juttatja el az ételt.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A település életében jelentéktelen szerepe van a sportnak. A településen található a labdarugó sportpálya használhatatlan. Településen korosztályoknak versenyszerű érdemi sportolási lehetősége nincs. Dömösön egyéb vízi sportolási lehetőségek nem működnek. A Duna közelségének ellenére az evezős sportok is népszerűtlenek a településen. Az óvodások szervezeten járnak programokra foglalkozás keretében. A településen található Kemping területén egy medence található, melyet a vendégek mellett a helyi lakosok is igénybe vehetnek.

e) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A településen egy gondozó intézmény – Magyar Kékkereszt Egyesület- működik, rendkívül jó a szolgáltatásuk. A szervezet célja az alkoholizmusban és más szenvedélybetegségekben szenvedő, lelki és testi gyógyulást keresők segítése úgy, hogy a keresztyén hitben Isten szabadítón erejét megismerjék. Ennek érdekében ifjúsági felvilágosító, prevenciós munkát (nyári táborok, ifjúsági csoportok), valamint utógondozó - rehabilitációs tevékenységet is végez. A gyógyító munka központjául a Dömösön fenntartott alkoholológiai szakintézetbe az ország bármely pontjáról önkéntes jelentkezés útján és kórházi beutalóval juthatnak be a gyógyulni vágyók. (lásd: III.8.2.)

A településen működő felekezetek számos olyan kulturális és szabadidős programot szerveznek a szabadidő hasznos eltöltése érdekében, melyek nyitottak (bárki részt vehet rajtuk) és nagyrésztük ingyenes. Igen fontos tevékenységük, hogy családi és gyermektáborokat, kirándulásokat szerveznek, melyeken a hátrányos helyzetű, szerény körülmények között élő gyermekek is részt tudnak venni. Kiemelt céljuk és egyben tevékenységük is a karitatív munkára való nevelés és annak végzése.

A Családsegítő Szolgálat célja az egyének és családokat veszélyeztető élethelyzetek megszüntetésének elősegítése, valamint krízis helyzetben lévő személyek megsegítése, a lakosság szociális-mentális helyzetének figyelemmel kísérése, javítása, mely érdekében észlelő és jelző rendszert működtet.

A település családsegítő szolgálatának feladatai: a különböző szociális problémák, a kilátástalan élethelyzetek (munkanélküliség, anyagi problémák) és a helyzetből adódó feszültség és konfliktusok életviteli kezelése. A településen a családi kapcsolati problémák, konfliktusok egyre súlyosabb formában jelennek meg, melyeket az Esztergomi Rendőrkapitánysággal karöltve nagy körültekintéssel és óvatossággal igyekszik a szolgálat kezelni. Az őszi és téli hónapokban a családgondozók fokozottan figyelik a nehéz anyagi helyzetben lévő lakosságot, emellett a településen évente két három alkalommal, az esztergomi területi irodában lévő adományraktár havonta ruhabörszét tart, melyre egyre nagyobb igény mutatkozik. A családsegítő együttműködik a jelzőrendszer tagjaival.

A legnehezebb helyzetben a gyermekes családok, valamint az egyedülállók vannak. Ez gyakran hosszabb- rövidebb kényszerkapcsolatokat eredményez, idős szülő/gyermek, élettársi kapcsolatok, amelyek legtöbbször az érzelmi kötődés hiányában igen konfliktusos kötelékek. Dömösön a Családsegítő Szolgálat célcsoportjai hozott problématípusai arányaiban nem változtak. A

szolgáltatást igénybe vevők szívesebben jönnek be információkéréssel, mint lelki mentális problémáikkal, és csak a beszélgetés, a bizalom kiépülése után derülnek ki a valódi problémáik. A Családsegítő Szolgálat központja Esztergomban található. A szolgálat munkatársai heti rendszerességgel kihelyezett ügyeletet/ügyfélfogadást tartanak Dömösön.

f) drogprevenációs szolgáltatások;

A Rendőrség éves beszámolója alapján nincs információ arról, hogy a településen jelen lenne a probléma.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatos bejelentés és intézkedés nem jutott tudomásunkra.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló) juttatások, szolgáltatások a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.
2022	n.a.
2023	n.a.
Forrás: Önkormányzati adat	

3.7 Községi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

A fenntartható közösséghez társadalmi elismerés és közösségi felhatalmazás szükséges. Ez azt jelenti, hogy a közösség tagjai számára megismerhető, hogyan működik a helyi közösség. Részt vesznek a nyitott és demokratikus döntéshozó folyamatban a politikusokkal, a vállalatokkal, a szervezetekkel együtt, és ez elősegíti a hosszú távú gazdasági, környezeti és szociális jólétet. A közösség összes tagja egyenlő esélyekkel rendelkezik a minőségi és emberhez méltó élet megvalósításában. A fenntartható közösséghez egységes vidék- és közlekedéstervezés szükséges. Ez azt jelenti, hogy a politikusok, a vállalatok, a szervezetek és az egyének is részt vesznek a közösség tervezésében és újraélesztésében, keresik a helyi és regionális együttműködés lehetőségeit a terjeszkedés csökkentésében, a közterek és történeti emlékek megőrzésében, a természetes ökoszisztémák védelmében, a veszélyeztetett ökoszisztémák megmentésében, a hatékony föld- és infrastruktúra használatban, a vegyes használat és a vegyes jövedelem fejlesztésében, a hatékony energiafelhasználásban, a környezetszennyezés csökkentésében, a közösségi technológiák erősítésében, a munkahelyteremtésben, a szolgáltatásban és a pihenésben. A fenntartható közösséghez írni-olvasni tudó, jól képzett munkaerő és vibráló gazdaság szükséges. Ez azt jelenti, hogy minden ember tud írni és olvasni, és megvan a lehetősége a továbbtanulásra, szakmai tanulmányokra; mindenki hozzáfér értelmes munkalehetőségekhez; és a

politikusok, vállalatok, szervezetek és egyének támogatják azt a fajta gazdasági fejlődést, amely erősíti és megtartja a természetes környezetet és közösségi kultúrát.

A fenntartható közösséghez környezetbarát technológiák szükségesek. Ez azt jelenti, hogy a politikusok, a vállalatok, a szervezetek és egyének támogatják a környezetbarát technológiák kifejlesztését, használatát és átvételét. Fejleszteni kell a hatékonyságot és csökkenteni a szennyezést az energiatermelés és használat, a közlekedés, a gyártás, az információátvitel, az építés, a mezőgazdaság, a természetes erőforrások felhasználása terén.

A fenntartható közösséghez mindenki számára biztonságos és egészséges lakhely, munkahely és pihenési lehetőség szükséges. Ez azt jelenti, hogy a politikusok, a vállalatok, a szervezetek és egyének arra törekednek, hogy minden ember számára biztosítsák az erőszaktól való félelem nélküli életet, hogy mindenki biztonsággal hozzájusson az ételhez, vízhez, menedékhez, egészségügyi ellátáshoz és tüzelőhöz; és minden környezet, ahol az ember él, dolgozik és kapcsolódik biztonságos, tiszta és kellemes.

A településen lévő civil egyesületek baráti körök tevékenysége fontos. Családi és gyermektáborokat, kirándulásokat, egyéb programokat szerveznek, melyeken a hátrányos helyzetű, szerény körülmények között élő gyermekek is részt tudnak venni.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2021)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
n.a.	igen	201	1
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

A településen a rendőrség éves beszámolója alapján a közösségi együttélésben a konfliktusok nem számottevőek. A közösségi együttélés szabályait helyben Dömös Község Önkormányzata Képviselő-testületének 9/2015 (III.24.) önkormányzati rendelete a közösségi együttélés alapvető szabályairól és ezek megsértésének jogkövetkezményeiről szabályozza

A helyi lakosság életét a megnövekedett látogatottság nehezíti (forgalom, parkolás) a turisztikai látványosságok miatt (Rám-szakadék, Prépostsági altemplom, Prédikálószték)

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Az óvoda munkatársai és az intézményhez kapcsolódó Dömösi Óvodásokért Alapítvány számos akcióval, segélyprogrammal segíti az arra rászorulókat, valamint a gyermekek nyári táborozását is támogatja anyagilag.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei

A településen nem releváns. Kisebbségi Önkormányzat nincs a településen.

e) helyi lakossági önszerveződések

A településen működik a Zöld Kendő Énekkar Egyesület, mely az éneklést és zenét kedvelő leginkább nyugdíjas korú helyi lakosokat fogja össze.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A településen nem releváns.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Jelentős tartozást felhalmozó személyek, adósságba került családok életviteli problémákkal küzdenek. Kevés a keret a támogatásukra.	Jelentős tartozást felhalmozó személyek, adósságba került családok életvitelének megkönnyítése, pénzkezelési, életviteli technikák elsajátítása. Nehéz helyzetbe lévő személyek körülményeinek javítása. Segélyezés hatékonyságának növelése.
A programok megszűnése esetén jelentősen emelkedhet a településen a munkanélküliség, mely az érintettek megélhetését nagymértékben veszélyeztetheti.	Munkalehetőség biztosítása azok számára, akik különböző szociális problémáik miatt csak a közmunka jellegű programokban tudnak részt venni.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2. számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	627	594	1221	51,35%	48,65%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			26	2,13%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	109	75	184	8,93%	6,14%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	22	16	38	1,80%	1,31%
Forrás: TeIR, KSH Tstar					

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2018	0	n.a.
2019	1	13
2020	2	6
2021	0	4
2022	0	2
2023	3	2
Forrás: TeIR, KSH Tstar		

A veszélyeztetett gyermekek száma 2019-2021 év közötti időszakban jelentős csökkenést mutatott. Védelembe vett gyermek 2021-ben már nem volt a településen. 2022. évben sajnos ez a szám növekedett, mely 2023-ban változatlanul 2 volt.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők, valamint

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2018	18
2019	23
2020	22
2021	30
2022	27
2023	23
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok	

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2018	3	1	4
2019	2	2	4
2020	1	1	2
2021	1	1	2
2022	1	1	2
2023	1	1	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben és rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben, valamint óvodáztatási támogatásban nem részesült senki.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

Az ingyenes étkezésben résztvevők száma stagnál, tekintettel arra, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek szám is szinte ugyanannyi maradt. Az intézményben a nagycsaládosok családból származó gyermekek száma magas, így a kedvezményes étkezések száma növekedett. Aki gyermekvédelmi kedvezményben részesül az eleve térítésmentesen étkezik az intézményekben. A nagycsaládosok gyermekei ugyancsak kedvezményesen étkeznek az intézményben. Viszont vannak olyan gyermekek, akik nem nagycsaládos családban nevelkednek, és nem részesülnek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, azok kedvezményesen nem tudnak étkezni. Célszerű volna ezen gyermekek kapcsán is egyfajta önkormányzati támogatási formát bevezetni (pl. rendelet módosítás).

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Az óvodában és a bölcsődében külföldi állampolgárságú kiskorú gyermek nincs.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

A településen nem releváns.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Adatokkal nem rendelkezünk. A településen szegregált lakókörnyezet nincsen.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	0	n.a.	-
2017	0	n.a.	-
2018	0	n.a.	-
2019	0	n.a.	-
2020	0	n.a.	-
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Pilismarót-Dömös egy védőnői körzetbe tartozik. A két településen élő gyermekek védőnői ellátását 1 fő teljes állású védőnő foglalkoztatásával (Pilismarót Önkormányzat alkalmazottja) látják el a települések. Heti egyszeri alkalommal (kedd 12.00-16.00) Dömösön ügyeletet tart, ezen felül „területen” dolgozik. A családokkal fenntartott napi kapcsolat során sikert tud elérni a gyermekek veszélyeztetettségének a megszüntetésében.

- b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvost által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2018	1	0	0	n.a.	n.a.
2019	1	0	0	n.a.	n.a.
2020	1	0	0	n.a.	n.a.
2021	1	0	0	n.a.	n.a.
2022	1	0	0	n.a.	n.a.
2023	1	0	0	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

- c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok
Nincsenek adatok.

- d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A HÍD Gyermekjóléti Szolgálat (Intézményfenntartó: Gyermek Kert Szociális és Kulturális Alapítvány) 2500 Esztergom, Aranyhegyi u. 5. Fenntartóváltás következtében sem az ellátási területben, sem a feladatellátásban nem következett be változás. A Gyermekjóléti Szolgálat továbbra is többcélú (szociális gyermekvédelmi alapellátás) integrált intézmény, amely több önálló szakmai egységből áll.⁷⁷ A Gyermekjóléti Szolgálat Esztergom székhellyel, irodával rendelkezik. Az intézmény ellátási területe: Esztergom, Dömös, Pilismarót. Az intézmény tevékenységei területe: Mikkamokka családi játéktár, Drogprevenciós iroda, Ifjúsági

információs (Internet, teleház, gyermekfelügyelet) iroda. Gyermeknap, nyári szabadidős programok, filmklub, folyamatos adománygyűjtés, karácsonyi ünnepség szervezése, családkonzultáció, családterápia, nyári tábor, települési rendezvényeken való folyamatos részvétel, szociális munkások továbbképzésének megszervezése.

A gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.
2023	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A településen 2022. áprilisában Mini Bölcsőde nyitotta meg kapuit, szinte a kezdetek óta teljes létszámmal. Jelenleg 7 fő 3 év alatti gyermek jár ide. Az intézmény igazán fontos szepet játszik a településen élő anyák a munka világába történő visszatérésének megkönnyítésében.

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyerekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	8	4	0	0
2023	0	0	0	0	8	7	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

e) gyermekvédelem

Lásd a korábbi tájékoztatást.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Krízishelyzetben a Családsegítő és a Gyermekjóléti Szolgálathoz lehet fordulni. Településen ilyen családról nincs tudomásunk. Esztergomban működik Anyaotthon és hajléktalanszálló is.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A településen iskola nincs, az ezekhez a programokhoz való hozzáférést a környező települések iskolái adják (Pilismarót, Visegrád), természetesen szorosan együttműködve a település önkormányzatával.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfélig, szünidei);

A gyermekétkeztetés (óvodások, bölcsődések) a településen a helyi Óvodában és Bölcsődében – szolgáltató közreműködésével - történik. A gyermekek részére az étkeztetés napközi otthonos étkeztetés, tízórai, ebéd, uzsonna, (a bölcsődében kiegészül még egy reggelivel is) formájában igényelhető. A 20-es adatok alapján megállapítható, hogy az óvodás gyermekek közül idén 24 gyermek részesült étkeztetésben. A jogszabályi előírásoknak megfelelően kedvezményben. 21 óvodás gyermek ingyen étkezik az intézményekben. Dömös településen természetesen az étkezési térítési díj súlyozva került kialakításra. Az óvodában étkező gyermekek esetében teljes napi étkezés (reggeli/tízórai-ebéd, uzsonna) ÁFA-val növelt összege 1.085,-Ft/nap. A fentiekben ismertetett kedvezményre jogosultak esetében ennek figyelembevételével kerül megállapításra az igénybe vett szolgáltatás térítési díja. Az óvodában kedvezményesen étkező gyermekek esetében (gyermekvédelmi jogosultság alapján) állami normatív támogatást is kap a település. Megállapítható az is, hogy a térítési díjból származó bevétel és az állami normatíva együttes összege sem fedezi az óvodai étkezés összes költségét.

i) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

A településen nincs eltérő kultúrájú gyermekcsoport.

j) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A rendelkezésünkre álló információk alapján nem történt hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor.

k) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

A település önkormányzata minden évben csatlakozik a Bursa Hungarica pályázathoz. A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer (a továbbiakban: Bursa Hungarica Ösztöndíjrendszer) célja az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőoktatásban való részvételének támogatása. A Bursa Hungarica Ösztöndíjrendszer többszintű támogatási rendszer, amelynek pénzügyi fedezeteként három forrás szolgál: a települési önkormányzatok által nyújtott támogatás, a megyei önkormányzatok által nyújtott támogatás és a felsőoktatási intézményi támogatás.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása:

4.4. a) 1. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2018	24	0	0,00
2019	26	0	0,00
2020	27	0	0,00
2021	26	0	0,00
2022	27	0	0,00
2023	27	2	7,41

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2018	n.a.	0	n.a.
2019	n.a.	0	n.a.
2020	n.a.	0	n.a.
2021	n.a.	0	n.a.
2022	n.a.	0	n.a.
2023	n.a.	0	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanuló számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2019	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2020	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2023	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0
2023	0	0
Forrás: TeIR, KSH Tstar		

a) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások:

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2018	n.a.	1	46	1	24	0	0	24
2019	n.a.	1	50	1	26	0	0	26
2020	n.a.	1	50	1	27	0	0	27
2021	n.a.	1	50	1	26	0	0	26
2022	n.a.	1	50	1	27	0	0	27
2023	n.a.	1	47	1	27	0	0	27
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés								
4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek								
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)			
	db	db	db	fő	%			
2018	0	0	0	n.a.	n.a.			
2019	0	0	0	n.a.	n.a.			
2020	0	0	0	n.a.	n.a.			
2021	0	0	0	n.a.	n.a.			
2022	0	0	0	n.a.	n.a.			
2023	0	0	0	n.a.	n.a.			
Forrás: TeIR, KSH Tstar								

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0
Forrás: TeIR, KSH Tstar	

b) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;
Adatokkal nem rendelkezünk.

c) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutakozó eltérések
Adatokkal nem rendelkezünk.

d) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.
Adatokkal nem rendelkezünk.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2018	n.a.	n.a.	n.a.	0
2019	n.a.	n.a.	n.a.	0
2020	n.a.	n.a.	n.a.	0
2021	n.a.	n.a.	n.a.	0
2022	n.a.	n.a.	n.a.	0
2023	n.a.	n.a.	n.a.	0
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok				

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Játszótér állapota nem megfelelő, felújítás indokolt	Játszótér felújítása
Középiskolás diákok számára a nyári szabadjidő	A középiskolás diák célcsoport számára a nyári

hasznos eltöltésének biztosítása.	szabadidő hasznos, munkával való eltöltésének biztosítása, kisebb jövedelem szerzése.
-----------------------------------	---

A gyermekek szabadidős tevékenységeinek megszervezése is nagy fontosságú és hosszú távon megtérülő kezdeményezés azon túl, hogy közösség-szervező ereje van. Azon gyermekek számára, akik hátrányos helyzetű családban nevelkednek, elengedhetetlenül fontos, hogy ilyen integrált környezetben szinte észrevétlenül tanulják meg alapvető illemt, szokásokat, és szocializációs tevékenységeket.

A társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiája - a cselekvési programjában megjelölt feladatok közül - a gyermek- és fiatalkori bűnözés csökkentése, az áldozattá válás megelőzése, a bűnismétlés megelőzése érdekében álló szerinti projekt megvalósítása. A magyar társadalom egyik legveszélyeztetettebb célcsoportja a felnőtté válás előtt álló azon kamaszkorú fiatalok közössége, akik a családi háttér diszfunkcionális volta miatt, halmozottan hátrányos helyzetű és mindezekből következően mentálisan problémákkal, jelentős szocializációs hátrányokkal küszködő fiatalok. Fontos ugyanakkor, hogy ezek a programok ne csak a gyermek társadalmi beilleszkedése szempontjából teremtsenek alternatívát, hanem közvetlenül a fiatalok mindennapi életviteléhez is életképes életvezetési technikákat, rendszerességet és fegyelmezettséget, a kiegyensúlyozott fizikai és mentális állapot megtalálásához vezető eszközöket teremtsenek az érintettek számára.

Az indokoló körülmények, hogy számos olyan fiatal tanul a közeli városok középiskoláiban, akik nem járnak rendszeresen iskolába, továbbá/vagy, akik több esetben követtek már el bűncselekményt. A fiatalok több biztonságos és hasznos szórakozási lehetőséget, valamint több helyi programot igényelnének. Egyre több az olyan fiatal, aki "nem találja a helyét", sodródik és nemcsak önmagát sodorja veszélybe, de a deviáns karrier előre haladtával másoknak is kár okozhat. Minden helyi közösségnek felelősséget kell éreznie és felelősen kell tennie a felnövekvő fiatalokért, akkor is, ha egyszer már megbotlott.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nők és férfiak közötti esélyegyenlőség biztosítása az Európai Unió egyik legfontosabb politikai célja. Az egyenlő esélyek biztosítására irányuló közösségi politika, változó tartalommal ugyan, de az európai integráció kezdete óta a Közösség napirendjén szerepel. Különbséget kell tenni az egyenlő bánásmód biztosítása és az esélyegyenlőség politikája között. A nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód biztosítása a nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés, azaz a diszkrimináció tilalmát jelenti. Az egyenlő bánásmóddal szemben az esélyegyenlőségi politika azt kívánja meg a tagállamoktól, hogy tegyenek lépéseket a nők tényleges egyenjogúsítása érdekében az élet legkülönbözőbb területein - oktatás, egészségügy, munkaerőpiac, szociális biztonság stb. A nők hátrányos helyzetének legfőbb oka elsősorban a mélyen rögződött előítéletekben, a nők és az esélyegyenlőség előítéletes társadalmi megítélésében keresendő. A szocializáció, társadalmikulturális sztereotípiák és elvárások, valamint az ezekből fakadó pszichológiai nyomás mind hozzájárul a nők háttérbe szorulásához, a felettük húzódó üvegplafon szindrómához. A nők esélyegyenlőségével kapcsolatban konkrét valós adatokkal nem rendelkezünk.

A nemek közötti egyenlőség azt jelenti, hogy mindkét nem egyenlő mértékben van jelen hatalom, részvétel és láthatóság szempontjából a közélet és magánélet minden szférájában. Amikor a nemek közötti egyenlőségről van szó, azt nem a nemek közötti különbözőség, hanem sokkal inkább a nemek közötti egyenlőtlenség ellentétéként kell látni. Célja az, hogy elősegítse a nők és férfiak teljes részvételét a társadalomban. Nők és férfiak társadalmi egyenlősége elsősorban azonos jogokra vonatkozik az élet minden területén. A diszkrimináció tilalma azt jelenti, hogy neme alapján senkit

ne érhesen hátrányos megkülönböztetés. Ma az egyenlőség helyett egyre inkább az egyenlő jogok, esélyek és bánásmód kifejezéseket használják: rendelkezzen a két nem egyenlő lehetőségekkel a társadalmi és a magánéletben, a munkavállalás területén a képzésben való részvételben, az előmenetelben, a politikai döntéshozatalban, a gyereknevelésben, a szolgáltatásokhoz való hozzáférésben.

A közösségi esélyegyenlőség akcióprogram céljai között szerepel a gazdasági és szociális szférában a nők és férfiak esélyegyenlőségének érvényesítése, valamint a munka és a családi élet összeegyeztetése mind a férfiak, mind a nők számára. Általánosságban elmondható, hogy a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit. A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyeseen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt. A kisgyermeket nevelő nők és férfiak esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2018	2,23	1,78	2,01%
2019	2,21	2,04	2,13%
2020	2,41	2,77	2,59%
2021	1,78	2,84	2,31%
2022	3,07	1,53	2,30%
2023	2,93	2,31	2,62%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A munkavállalási korúak számában a férfiak és nők számát tekintve a nők vannak többségben, de az évek során egyre inkább kiegyenlítődni látszik a nemek közötti különbség.

A nők foglalkoztatottságát kevésbé lehet megítélni, mivel a gyermekvállalási státuszban lévő vagy több gyermeküket nevelő nők nagy része nem jelenik meg álláskeresőként a munkaerőpiacon, a munkanélküliség helyett inkább a gyese-t, gyete-et választja, így például három gyermek esetén a gyermek 8 éves kora után jelenik meg a rendszerben, mint álláskereső, vagy munkanélküli ellátást igénylő személy. Társadalmi elvárás, az idős vagy beteg hozzátartozók ápolása is a nők feladata, mely szintén a munkába-állást nehezíti meg.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél (TS 058)
	%	%
2018	68,75	36,36
2019	52,94	33,33
2020	38,1	37,5
2021	38,89	71,43
2022	50	33,33
2023	28,57	16,67

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskereső száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskereső száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskereső száma (TS 053)
	fő	Fő
2018	16	0
2019	17	0
2020	21	0
2021	18	1
2022	18	1
2023	21	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban
Adatok nem állnak rendelkezésre.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei
Adatok nem állnak rendelkezésre.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)
Adatok nem állnak rendelkezésre.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2018	0	n.a.	-
2019	0	n.a.	-
2020	0	n.a.	-
2021	0	n.a.	-
2022	0	n.a.	-
2023	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.
2023	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	8	4	0	0
2023	0	0	0	0	8	7	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A település védőnői szolgáltatását helyi szinten biztosított. A családtervezés, és a gyermekgondozás területét befolyásolja, hogy a településen működik a gyermekorvosi ellátás, illetve terhesgondozás. Családbarát megoldás lehetne az atipikus foglalkoztatás bevezetése.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A családon belüli erőszak fogalma alatt azokat az eseteket értjük, amikor az egyik családtag, házastárs-élettárs vagy expartner kísérletet tesz vagy meg is valósít olyan magatartásokat, amelyekkel a másik fél (családtag, élettárs stb.) fölött hatalmat – testi, lelki, anyagi vagy jogi dominanciát – tud gyakorolni. A családon belüli erőszak kifejezés mellett használatos a párkapcsolati erőszak és gyermekbántalmazás elnevezések is. A családon belüli erőszak körébe sorolható az is, ha harmadik személy követi el család egy tagja ellen - csupán a családban betöltött szerepe mellett. Az erőszakot a gyakorlatban tágan kell értelmezni: beletartozhat a lelki terroron túl szidalmazás, verekedés, súlyos testi sértés, életveszélyes fenyegetés stb.. A családon belüli erőszak fogalomkörébe tartozik a partner-partner közti, illetve az idősebb családtag bántalmazása és a gyermekbántalmazás is. A családforma lehet egyszülős család is. A családon belüli erőszak elkövetőit és a bántalmazás elszenvedőit a statisztikák főként a nemi és korcsoport szerinti megoszlás alapján vizsgálják.

Családon belüli erőszakra nincs statisztikai adataink, azonban előfordulása esetén mind a Családsegítő és Gyermekvédelmi Szolgálat, mind pedig (feljelentés esetén) az Esztergomi Rendőrkapitányság kiemelt figyelmet fordít ezekre az ügyekre.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

Dömös vonatkozásában nincs adat a háztartáson belüli erőszakra. A bántalmazásban szenvedők a HÍD Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálathoz tudnak fordulni. A családokat érintő szakellátások, valamint legközelebbi anyaoththon, krízisotthon Esztergomban működik.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A polgármester nő, képviselő testületben három nő tevékenykedik, a hivatalban jellemzően nők dolgoznak. Az intézmények vezetői, civil szervezetek tagjai között jellemzően hölgyek dolgoznak.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A település állandó lakosságából az adatok szerint a nők a munka világában aktívak, a gyerek létszám szerint inkább idősebb, illetve nyugdíjas korúak. A település kihalásának megállítása miatt a fiatalabb, szülő korban lévő fiatal nőket, ifjú házasságokat kell megnyerni, hogy Dömösön telepedjenek le.

Dömösön a nőket érintő társadalmi problémák alapvetően nem térnek el az országosan jellemző tendenciáktól. A kisgyermekes, több gyermeket nevelő vagy gyermeküket egyedül nevelő nők számára nehézséget jelent a munkavállalás, ez még fokozottabban érinti azokat, akiknek a tágabb családjában sincs olyan családtag, aki aktívan és rendszeresen rész tud venni a gyermek nevelésében, felügyeletében. Ebben nyújthat segítséget a nemrégiben megnyitott mini Bölcsőde.

Tovább nehezíti a helyzetet, hogy a településen kívüli munkalehetőségek esetén az utazás jelentősen megnöveli a családtól távol töltött időt, ezt tovább rontja a tömegközlekedés menetrendjének rugalmatlan volta.

Mindennek természetesen közvetlen kihatása van az anyagi helyzetre is.

Problémát jelent a szülés utáni kiesést követően a munkaerőpiacra való visszatérés, ebben nagy segítséget jelentenének a részmunkaidős álláslehetőségek ill. a távmunka, azonban Magyarországon ezek továbbra sem jellemzőek.

A 45 éven felüliek elhelyezkedése ugyancsak nehezebb a nők esetében az országos tendenciának megfelelően.

Gyakran jelentkezik problémaként a kisgyermekesek elszigetelődése is, ami pszichés problémákhoz is vezethet.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők célcsoportjában beazonosított problémák több célcsoporthoz tartoznak, ezért település szintű problémaként jelöltük.

6. Az idők helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	237	174	136,21%
2019	247	177	139,55%
2020	253	189	133,86%
2021	256	184	139,13%
2022	258	182	141,76%
2023	254	181	140,33%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR			

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2018	129	172	301
2019	130	174	304
2020	129	173	302
2021	132	167	299
2022	125	164	289
2023	125	159	284
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskoriúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2018	4	0	106	146	1	7	0
2019	4	0	108	149	1	7	0
2020	4	0	108	151	1	6	0
2021	4	0	112	146	1	4	0
2022	3	0	106	143	0	6	0
2023	3	0	105	141	0	5	0

Forrás: TeIR, KSH Tstár

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) *idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;*

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen	16	17	21	18	18	21
41-45 év (TS 042)	Fő	0	1	2	4	2	1
	%	0,00%	5,88%	9,52%	22,22%	11,11%	4,76%
46-50 év (TS 043)	Fő	2	1	3	1	1	3
	%	12,50%	5,88%	14,29%	5,56%	5,56%	14,29%
51-55 év (TS 044)	Fő	2	1	0	1	1	1
	%	12,50%	5,88%	0,00%	5,56%	5,56%	4,76%
56-60 év (TS 045)	Fő	3	0	4	1	2	4
	%	18,75%	0,00%	19,05%	5,56%	11,11%	19,05%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	4	8	4	5	6	5
	%	25,00%	47,06%	19,05%	27,78%	33,33%	23,81%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az aktívabb friss nyugdíjasok helyben szívesen vállalnának munkát. A regisztrált munkanélküliekhez viszonyítva, az 61 év feletti regisztrált munkanélküliek aránya közel harmada. A község lakosságához viszonyítva a munkanélküliek közül a problémás az 61 év feletti korosztály.

b) *tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;*

A munkaadók a munkavállalókat az életkor előrehaladtával egyre kevésbé szeretik foglalkoztatni. A nyugdíjasok szívesen vállalnának kereset kiegészítő tevékenységet. Kevés esély van rá, mert jelenleg nincs olyan munkaadó, aki foglalkoztatni tudna nyugdíjasokat.

Dömös helyi társadalma hagyományos jellegű, sokszor több generáció él egy háztartásban, vagy egymás közvetlen közelében. Az idősekre fontos feladat hárul a család fiatalabb generációjának elfoglaltsága miatt: a nagyszülők gyakran részt vállalnak az unokák nevelésében, felügyeletében, illetve segítenek a háztartás körüli teendőkből. Emellett a hagyományos, mezőgazdasági jellegű tevékenységek (kertművelés, baromfitartás) is jellemzőek. A társadalom szempontjából nagyon fontos és jó, hogy a családok egymás közelében maradnak, így hosszabb időn át egymás segítségére lehetnek. Ez nagyban befolyásolja az életminőséget, életszínvonalat is. Fontosabb szerepe lehet a családi hagyományoknak és szokásoknak, az anyagi háttér is talán kiegyenlítettebb. A település szempontjából pedig fontos, hogy a fiatalok helyben maradjanak.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Dömös közösségi közlekedés szempontjából könnyen megközelíthető. Budapestről vonattal a Nyugati – pályaudvarról Esztergomba, majd Dömösre. A közösségi közlekedésben a buszjáratok a Duna jobb partján Budapest – Szentendre – Visegrád – Esztergom útvonalon közlekednek, a hét minden napján óránkénti indulással. A település a Dunán hajóval is megközelíthető, akár a gyorshajó, vagy a sétahajózás formájában. Autóval a 11 – es úton Szentendrén és Visegrádon át érhető el Dömös. Az Önkormányzat rendelkezik saját honlappal, mely bemutatja a település értékeit, híreit, civil szervezeteit, stb.

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma (Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2018	129	172	301
2019	130	174	304
2020	129	173	302
2021	132	167	299
2022	125	164	289
2023	125	159	284
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

A háziorvosi rendelő és a fogorvos jól megközelíthető helyen, a faluközpontban, egymással szemben helyezkedik el, természetesen akadálymentesen megközelíthetőek. A szakorvosi rendelők, valamint a labor a területileg illetékes Esztergomi Rendelőintézetben érhetők el. Azonban a laborvizsgálatoknál kialakított rendszer, a korlátozott páciensszám és a sorszámrendszer jelenlegi gyakorlata miatt rendkívüli nehézséget jelent az idősök számára a laborvizsgálatok elvégztetése. A rászorultaknak saját otthonukban biztosítanak szociális étkeztetést, illetve házi segítségnyújtást, ezenkívül a tartós vagy átmeneti elhelyezést nyújtó intézményekben történhet az ápolásuk, gondozásuk és rehabilitációjuk. A nappali ellátást nyújtó intézmények napközbeni tartózkodásra, étkezésre adnak lehetőséget. A saját otthonukban igénybe vehető ellátás lehet kizárólag étkeztetés, csak házi segítségnyújtás, illetve mindkét ellátási forma egyidejűleg. Településünkön otthonápolási szolgálatot, szakápolást és hospicet is igénybe vehetnek a rászorulóknak.

A településen gyógyszertár nem működik. A legközelebbi gyógyszertár Pilismaróton található. Kezdeti időszakban célszerű volna bevonni olyan vállalkozót, aki a nem vény köteles gyógyszereket, gyógyhatású készítményeket forgalmazhat (pl: élelmiszerbolt is). A végleges megoldás az lehetne, ha olyan gyógyszerész vállalkozót sikerülne bevonni a település életébe, aki lát fantáziát arra, hogy önálló gyógyszerzárát üzemeltessen a településen. Ehhez szükséges lenne megfelelő ösztönzők beépítése az önkormányzat részéről, tekintettel arra, hogy a település lakosságszámának arányában nem biztos, hogy gazdaságosan üzemeltethető egy önálló gyógyszertár.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2018	237	0	4	10
2019	247	0	0	9
2020	253	0	0	7
2021	256	0	0	7
2022	258	0	0	5
2023	254	0	2	8
Forrás: TeIR, KSH Tstar				

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A kulturális rendezvényeken egyre kevesebb a résztvevők száma. Anyagi lehetőségek hiányában a megrendezett kulturális és egyéb rendezvények száma is csökkent. Alkotó és művészi közösség nem működik a településen. A József Attila Megyei és Városi Könyvtár, valamint a település önkormányzata között létrejött megállapodás alapján, a József Attila Megyei és Városi Könyvtár gondoskodik a település lakosságának könyvtári szolgáltatásokkal történő ellátásáról a KSZR keretein belül. Ennek megvalósítására településenkénti lakosságarányú állami kiegészítő támogatás áll a Megyei Könyvtár rendelkezésére, melyből a települési könyvtár igényei szerint dokumentumokat, tárgyi -és dolgi eszközöket, valamint minimum évi négy, a könyvtárat és az olvasást népszerűsítő rendezvényt finanszíroz. A József Attila Megyei és Városi Könyvtár Megyei Ellátási Csoportjának feladata a fenti és egyéb járulékos, illetve kiegészítő szolgáltatások koordinációja.

Nagy sikerű rendezvény még minden nyáron a falunap, ahol a falu apraja-nagyja ilyenkor együtt szórakozik.

c) idősök informatikai jártassága

Az adatokról nincs információnk.

d) a generációk közötti programok

Ilyen rendezvény a már fent említett nagy sikerű falunap.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az önkormányzat szervezésében és finanszírozásával minden évben megrendezésre kerül az Idősek Napja, melyre azok a dömösi lakosok kapnak meghívást, akik betöltötték a 65. életévüket. E rendezvényen egy meghívott meglepetésvendég köszönti és szórakoztatja az időseket, egy vacsora mellett, illetve kiosztásra kerül 5000,- Ft/fő támogatás is.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok hiánya.	Az időskori elmagányosodás megakadályozása. Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok, szolgáltatások szervezése.
Idős korosztály biztonságérzete növekedne a kamerarendszer bővítésével	közbiztonság érzetének növelése, térfigyelő kamerarendszer bővítése, felújítása

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2018	12	17	29
2019	12	15	27
2020	12	14	26
2021	11	15	26
2022	11	13	24
2023	12	10	22
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

Településünkön mintegy 22 fő fogyatékkal élő él.

A fogyatékkal élők legnagyobb részének egyetlen – meglehetősen szűkös – megélhetési forrása az alacsony összegű rokkantnyugdíj, járadék vagy segély.

- a) fogyatékkal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A tartós egészségügyi problémával, valamint fogyatékkal élő emberek munkaerőpiaci lehetőségei erősen behatároltak. Sajnálatos módon az önkormányzat nem tud a megváltozott munkaképességűek számára munkalehetőséget biztosítani. Ez a probléma azonban a kistérségen belül is megoldásra vár.

- b) munkavállalást segítő lehetőségek;

Adekvát adatokkal nem rendelkezünk a munkavállalást segítő lehetőségekről.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Nincs tudomása az Önkormányzatnak ilyen megkülönböztetésről.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A település méretéből és az érintett személyek viszonylagosan alacsony számából adódóan kimondottan ilyen céllal működő intézmények, szolgáltatások nincsenek. Azonban a fogyatékkal élők életvitelét az önkormányzat a jogszabályban adott lehetőségek szerint igyekszik segíteni.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0
Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók	

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élők számára fogyatékosági támogatást nyújt az állam, melyet az Államkincstár folyósít.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Az orvosi rendelő akadálymentesített, egyéb ellátások elérhetőek az Esztergomi Vaszary Kolos Kórházban, illetve mozgásszervi rehabilitációval felkereshető Szent Kozma és Damján Rehabilitációs Szakkórház és Gyógyfürdő Visegrádon.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Az elmúlt évek fejlesztéseinek köszönhetően Dömösön mára valamennyi közintézmény akadálymentesített. Az orvosi rendelő, a polgármesteri hivatal és az óvoda-bölcsőde mozgáskorlátozottak számára kialakított rámpákon is megközelíthető. Az orvosi rendelő várójában és a községháza épületében a látássérültek tájékozódását segítő braille írásos tájékoztató táblák is vannak.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

Tekintettel arra, hogy a településen a közszolgáltatások, a kulturális és sportprogramok helyszínei is önkormányzati tulajdonban vannak, ezért az előző pontban írtak érvényesek itt is. A lakóépületek magántulajdonban vannak, ezért a tulajdonosok az érintettségük mértékében gondoskodnak az akadálymentesítésről.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Az önkormányzati vagy állami üzemeltetésű munkahelyek akadálymentesek, azonban a magántulajdonban lévő vállalkozásokról ebben a tekintetben nincsenek információink.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

Az elmúlt évek, korábban már említett fejlesztései, épületfelújításai, beruházásai során az önkormányzat figyelemmel volt erre a szempontra, és a továbbiakban tervezett beruházásoknál (pl. járdaépítés) is ügyel rá. A településen azonban még mindig sok olyan utca van, ahol egyáltalán nincs, vagy csak szakaszosan van járda, és ez nehézséget jelent a kerekesszékekkel ill. babakocsival közlekedők számára.

f) fogyatékkal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékkal élő személyek nappali intézménye, stb.)

Településünkön nincsenek speciálisan fogyatékos személyekre szabott szolgáltatások, azonban az akadálymentesítés a hétköznapi ügyintézkést jelentősen megkönnyítette.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A fogyatékkal élők foglalkoztatását megkönnyítő lehetőségek megismertetése a munkaadókkal fontos feladat, amelyben az önkormányzat közre tud működni, felhasználva a rendelkezésére álló fórumokat (honlap, kábeltévé stb.).

7.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az óvodás és iskolás gyerekek körében szükséges az érzékenyítés	Érzékenyítés

<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások</i>	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az egészséges életmód népszerűsítése és a speciális szűrővizsgálatok biztosítása nem minden esetben megoldott a településen.	Egészségügyi mutatók javítása. Egészségi állapot megerősítése. Egészségvédelemmel kapcsolatos ismereteke elsajátítása. Egészségtudatos életvitel megvalósítása. Speciális szűrővizsgálatok biztosítása.
Nemzedékek közötti kapcsolatok erősítése.	Családok erősítése, különböző generációk közelítése, helyi programok útján.
Dömösön a bel- és külterületi utak állapota nem megfelelő. Közművesítés miatti útátfúrások miatt burkolathibák alakultak ki	A település bel- és külterületi (önkormányzati) úthálózatának javítása.
Hagyományőrző programok megrendezéséhez szükséges források hiánya	Pályázati forrás felhasználásával meglévő, illetve új rendezvények megszervezése
Faluház energetikai állapota nem megfelelő (fűtés korszerűsítés, napelem)	Művelődési Ház energetikai korszerűsítése a megfelelő kihasználtság érdekében
Járdák állapota nem megfelelő, több helyen balesetveszélyes - járda burkolatok töredezetek	Pályázati forrás felhasználásával meglévő járdák felújítása, új
A településen jelentős probléma a belvíz, valamint a csapadékvíz elvezetés	Belterületi vízrendezés, csapadékvíz elvezetés kivitelezése
Településen egyes helyeken nem megoldott a gyalogosok átkelési lehetősége, ezért balesetveszélyes a közlekedés	Gyalogátkelőhelyek számának növelése és kialakítása a településen
A település közigazgatási területén elhelyezett illegális szemét felszámolása nem megoldott	A település közigazgatási területén elhelyezett illegális szemét felszámolása
Fiókgyógyszertár hiánya	Fiókgyógyszertár létesítése, működtetése
Az orvosi rendelő környezetében kevés a lehetőség kültéri várakozásra	Padok kihelyezése, a kültéri várakozás biztosítása érdekében
A település intézményei nem rendelkeznek ózongenerátorral, amely a jelenlegi közegészségügyi veszélyeztetettség miatt indokolt lenne.	Ózongenerátor beszerzése
Dömös Község jelenleg nem rendelkezik megfelelő tornateremmel, valamint szabadidőpark sem áll rendelkezésre a lakosok számára, ezáltal kevés a sportolási lehetőség	Sportolási lehetőségek biztosítása a lakosság számára, tornaterem és szabadidőpark kialakításával
Úszásoktatás helyben nem elérhető a gyermekek számára, azonban a korosztályok számára biztosított szolgáltatás szükséges,	Úszásoktatás elérhetőségének biztosítása, busz beszerzése

melyhez a forrás korlátozottan áll rendelkezésre. Valamint szükséges lenne a probléma megoldásához busz beszerzése	
A szolgálati lakás állapota nem megfelelő, új lakás kialakítása indokolt	Szolgálati lakás állapotának javítása, új lakás kialakítása
Az intézmények környezetében, illetve lakókörnyezetben, a biztonságos közlekedés nem megoldott, parkolóhely hiánya miatt.	Parkolási lehetőségek növelése
A településen nincs kialakítva kerékpárút, kerékpárúthálózat kiépítése indokolt	Az egész településen kerékpárút kialakítása, illetve a települések közötti hálózat kialakítása
A gyerekek és felnőttek nemzeti identitástudata csökken, kevés az ilyen jellegű lehetőség	A lakosság honismerete javul, növekszik a nemzeti identitástudat
Gyermekvállalás nagy anyagi terhet jelent a családoknak	Születések számának növekedése, családalapítás anyagi terheinek csökkentése
A településen a közvilágítás állapota nem megfelelő	A közvilágítás állapotának javítása közvilágítás korszerűsítése fenntartható, energiatakarékos kialakításúra
Fontos feladatként szerepel a település céljai között a buszforduló kialakítása, valamint akadálymentesítése, jelenleg nem megoldott	Buszforduló kialakítása, akadálymentesítése
Védőnő által végezhető lakossági szűrések - pl. koleszterin, vérsír - megszervezése, ehhez szűrőeszközök és egyéb eszközök beszerzése pályázati forrásokból.	A helyben elvégezhető szűrésekhez a szűrőeszközök biztosítása, a betegségek megelőzése, vagy idejében történő felfedezése.
Újabb területek fásítása, virágosítása, kipusztult fák, bokrok, virágok pótlása. parkok nem töltik be a közösségi terektől elvárható funkciót parkok, közterületek megújítása (padok kihelyezése, nyilvános WIFI)	A településképp szebbé, vonzóbbá tétele
A turisztikai látványosságok miatt megnövekedett gépjármű forgalom problémát okoz a településen. A biztonságos közlekedés megoldása indokolt.	Balesetmentes közlekedés kialakítása érdekében közlekedési rend megváltoztatása.
A Malom épületének állapota nem megfelelő. Így nincs megfelelően kihasználva. Felújítása és energetikai korszerűsítése indokolt.	A településen a Malom épületének felújítása, turisztikai célokra hasznosítása
Buszjáratok gyakorisága nem megfelelő, nehézséget okoz a településen élő gyerekek számára az iskolába jutás, a felnőtt lakosság számára a munkahelyre jutás	Buszjáratok gyakoriságának sűrítése
3 év alatti gyermekek napközbeni felügyelet	A szolgáltatások folyamatos működtetése a

nem teljesen megoldott	problémák megoldása érdekében (Szülők elhelyezkedésének megkönnyítése, 3 év alatti gyermekek elhelyezése)
------------------------	---

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

Magyarországon költségvetési kényszer jelentkezett az önkormányzatok és az önkormányzatiság létrejöttével, illetve a civil szféra kialakulásával. Ez az időbeli egybeesés sok problémát okoz és lassítja a nonprofit szektor térnyerését az ellátások terén, holott nálunk is megfigyelhető az állam kivonulása a szolgáltatásokból, illetve az új ellátások bevezetésének lakossági igénye.

A magyar önkormányzatiság fontos jellemzője, hogy széleskörű autonómiát biztosít a településeknek az ellátások szervezése és működtetése terén. Gyakorlatilag az állami újraelosztás nagy rendszereinek - az egészségügynek, a szociális ellátásnak, a közoktatásnak és a közművelődésnek - a működtetése az önkormányzatok feladata.

A fentiekből láthatjuk, hogy az önkormányzatok megkísérelnek szoros kapcsolatot kiépíteni a civil szervezetekkel és lehetőségeikhez képest támogatják is azokat. Ehhez képest feltűnő, hogy az önkormányzatok és a nonprofit szervezetek közötti kapcsolat nem válik jellemzővé az önkormányzati feladatok átruházása terén. Ennek okait vizsgálva látnunk kell, hogy nem csak az önkormányzatok bizalmatlansága felelős a kapcsolatok ilyen alakulásáért, hanem gazdasági, jogi, és lobbyérdekek egyaránt közrejátszanak benne. A fent leírtak ellenére úgy vélem, hogy az önkormányzatok és a harmadik szektor közötti kapcsolatok alakulása jó irányba hat. A nonprofit szervezetek növekvő súlya mind a GDP-n belül, mind pedig a foglalkoztatásban gyorsítja a szféra professzionalizálódását és ez segíti fogja az egyelőre gyakran jogos bizalmatlanság eloszlását. Ez a folyamat és az önkormányzatokat egyre jobban sújtó költségvetési kényszer együttesen oda fog vezetni, hogy a harmadik szektor szolgáltatásai hasonló súllyal fognak részt venni a közszolgáltatásokban, mint azokban a polgári társadalmakban, ahol már lezajlottak ezek a folyamatok.

A településen több civil és egyéb szervezet is működik, amelyek kapcsolatban vannak a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatokkal összefüggésben.

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma)

Az esélyegyenlőségi csoportokat érintő beavatkozásokba az alábbi szervezeteket kívánjuk bevonni:

- település Pénzügyi és Szociális Bizottsága,
- település intézményei (óvoda, bölcsőde, könyvtár),
- településen működő felekezetek (Római Katolikus, Református),
- Figyelj rám közhasznú egyesület (Baptista Szeretetszolgálat, idősgondozás),
- Kék Kereszt Egyesület (Református Iszákosmentő Misszió),
- Dömösi Óvodásokért Alapítvány,
- Családsegítő (Gyermek Kert Alapítvány),
- Gyermekjóléti Szolgálat
- Nyugdíjas klub,
- Esztergom Rendőrség,
- Egészségügyi szolgálat (házi orvos, védőnő),
- Biblia Centrum Alapítvány

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

- **település Pénzügyi és Szociális Bizottsága.**
- **Dömösi Szivárvány Óvoda és Mini Bölcsőde** (Az óvodai és bölcsőde nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának megerősítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben. Céljuk, hogy elősegítsék az óvodások és bölcsődések sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok kiegyenlítését, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő valamint a különleges gondozást igénylő gyermek ellátását is)
- **településen működő felekezetek. (Római Katolikus, Református)**
- **„Figyelj rám” Közhasznú Egyesület.** (A dunabogdányi Figyelj Rám a fogyatékos emberek társadalmi esélyegyenlőségét elősegítő Közhasznú Egyesület 2005. január 15-én alakult meg a fogyatékos gyermekeket nevelő szülők és a fogyatékkal élő személyek összefogásával, mivel saját helyzetük révén az évek alatt szerzett információikból, valamint saját és sorstársi tapasztalataikból tudják, hogy a legtöbb fogyatékkal élő és családja magára marad)
- **Karitás.** (humanitárius szervezet, amely korra, nemre, felekezeti hovatartozásra való tekintet nélkül a rászorulókat szociális, egészségügyi intézmények fenntartása és különböző segélyprogramok, akciók útján. Munkájukat a nagy nemzetközi segélyszervezetek által kidolgozott és elfogadott alapelvek, szabályok határozzák meg. Legfontosabbnak azt tartják, hogy a karitás hálózatában dolgozó önkéntes és hivatásos munkatársak személyes szeretet jusson el az általuk támogatott emberekhez. A szeretetszolgálatot közösségekben gyakorolják).
- **Gyermekjóléti Szolgálat.** (A feladatot az Önkormányzat az Esztergom-Nyergesújfalu Többcélú Kistérségi Társuláson keresztül a GYERMEK KERT Szociális és Kulturális Alapítvány HÍD GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLAT útján látja el.)
- **Magyar Máltai Szeretetszolgálat, Családsegítő Szolgálat.** (A Magyar Máltai Szeretetszolgálat magyar katolikus jótékonyági hálózat, kiemelkedően közhasznú szervezet. A Szeretetszolgálat a Szuverén Máltai Lovagrend nemzetközi családjának tagja, lovagrendi felügyeletét a Magyar Máltai Lovagok Szövetségének ispotályosa látja el. A szervezete itthon és a térség nagy politikai viharai közepette külföldön is segítette a rászorulókat az 1980-as évek vége óta.)
- **Nyugdíjas klub.** (Helyi kezdeményezésre létrejövő szerveződés, néhány hetente rendszeresen találkoznak, jogi formában nem bejegyzett. Részt vesznek a település életében, közösségi programokat szerveznek)
- **Kék Kereszt Egyesület.** (A Magyar Kékkereszt Egyesület célja az alkoholizmusban és más szenvedélybetegségekből szenvedő, lelki és testi gyógyulást keresők segítése úgy, hogy a keresztyén hitben Isten szabadító erejét megismerjék. Egyesületük a szenvedélybetegségek megelőzése, terjedésének megakadályozása, a szenvedélybetegek gyógyítása céljából fejti ki tevékenységét. Ennek érdekében ifjúsági felvilágosító, prevenciós munkát (nyári táborok, ifjúsági csoportok), valamint utógondozó - rehabilitációs tevékenységet is végez. Jelenleg 48 helyi utógondozó csoportunk működik szerte az országban, ebből 10 a RIM keretein belül. Egyesületük a gyógyító munka központjául alkoholológiai szakintézetet tart fenn Dömösön, amelybe az ország bármely pontjáról önkéntes jelentkezés útján és kórházi beutalóval juthatnak a gyógyulni vágyók. Közösségük felekezettől és pártoktól függetlenül végzi gyógyító szolgálatát a szenvedélybetegek körében.)
- **Esztergomi Rendőrkapitányság** (A rendőrség a közbiztonság és a közrend védelme érdekében folytatott – a külső szemlélő számára talán a legtöbbször észlelhető – tevékenysége a közterületek rendjének fenntartása. Jellemzően a gépkocsizó vagy gyalogos járőrszolgálatot ellátó egyenruhás rendőrök végzik a közterületek és nyilvános helyek rendőri ellenőrzését, meghatározott személyek, területek, létesítmények vagy értékek védelmét és közbiztonsági ellenőrzését. Közvetlen a lakosság szolgálatában a közrendvédelmi szolgálatokhoz tartozó, egyenruhás körzeti megbízottak az állampolgárokkal, települési önkormányzatokkal, társadalmi- és gazdálkodó szervezetekkel tartanak

fenn közvetlen kapcsolatot. Illetékességi területükön belül biztosítják a rendőri jelenlétet, folyamatosan helyi bűn- és baleset-megelőzési, bűnüldözési, igazgatási és rendészeti feladatokat látnak el.)

- **Magyar Vöröskereszt, esztergomi területi szervezet.** (Hagyományos segítő tevékenységeik mellett nekük is az új idők kihívásaival kellett szembenézniük. Feladataik között kiemelt fontossággal bír az elsősegélynyújtás oktatása és vizsgáztatása, a véradások szervezése, és a szociális segítő munka.)
- **Biblia Centrum Alapítvány,** (A Biblia Centrum, mint közhasznú alapítvány a keresztyén értékrend közvetítésére törekszik. Ezt elsősorban oktatási és szabadidős rendezvények keretében igyekszik elérni. Rendezvényeink nyitottak. A Biblia Centrumban 20-50 fős csoportok számára biztosíthatunk szállást teljes ellátással.)
- **Dömösi Óvodásokért Alapítvány** (Az Alapítvány elsődleges célja a dömösi Szivárvány Óvodába járó gyerekek testi, értelmi, érzelmi, akarati képességeinek kibontakoztatására, fejlesztésére irányuló eszközök bővítése, a mindenkori játékfeltételek javítása, a gyermekek étkeztetésének, utaztatásának, illetve kirándulásokon, kulturális programokon való részvételének támogatása, az óvodai nevelés és oktatás feltételeinek javítása, gyermekek támogatása, néphagyományőrzés, családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás gyermekek és családjaik számára)
- **Zöldkendő Énekkar Egyesület** (Az énekkar helybéli énekelni vágyókból alakult öt évvel ezelőtt. Ez idő alatt, számos rendezvényen léptek fel és több színvonalas kórustalálkozót is szerveztek)

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Önkormányzatunk kistérségi társulás tagja. (Lásd: 2.2.fejezet)

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége
Nem releváns.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

Lásd: 8.b) pont.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Adatokkal nem rendelkezünk.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

Dömös Község Önkormányzata ezúton is felkéri a település szakmai és civil szervezeteit, továbbá az itt élő szakembereket, hogy működjenek közre a település esélyegyenlőségi programjának megalkotásában. Kérem, vegyék fel a kapcsolatot dr. Oláh Imre kirendeltség vezetővel (kirendeltsseg@domos.hu, 33/570-050) vagy Schubauer Kinga ügyintézővel (humanszolgalatas@domos.hu, 06/33/570-050) 2025. április 10-ig A helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni az esélyegyenlőségi csoportok, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok egészségügyi, szociális, oktatási, lakhatási és foglalkoztatási helyzetéről. Az intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák kezelése érdekében szükséges, javasolt intézkedéseket.

Az észrevételek, javaslatok társadalmi egyeztetés során beépítésre kerülnek az esélyegyenlőségi programba. A programot a képviselő-testület az egyeztetés lezárását követően fogadja el.” A programhoz szükséges adatszolgáltatásba az Esztergomi Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége (Esztergom), egyéb intézmények, szolgáltatók, civil szervezetek kerültek bevonásra. Bevonásra kerültek a 8. fejezetben megjelölt szervek / szervezetek.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

2025. március 28-án a Helyi Esélyegyenlőségi Fórum megalakult, s a résztvevők az észrevételek beépítése után Partnerként elfogadták a Települési Esélyegyenlőségi tervet.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	- Jelentős tartózást felhalmozó személyek, adósságba került családok életviteli problémákkal küzdenek. Kevés a keret a támogatásukra. - A programok megszűnése esetén jelentősen emelkedhet a településen a munkanélküliség, mely az érintettek megélhetését nagymértékben veszélyeztetheti.	- Jelentős tartózást felhalmozó személyek, adósságba került családok életvitelének megkönnyítése, pénzkezelési, életviteli technikák elsajátítása. Nehéz helyzetbe lévő személyek körülményeinek javítása. Segélyezés hatékonyságának növelése. - Munkalehetőség biztosítása azok számára, akik különböző szociális problémáik miatt csak a közmunka jellegű programokban tudnak részt venni.
Gyermekek	- Játszótér állapota nem megfelelő, felújítás indokolt - Középiskolás diákok számára a nyári szabadidő hasznos eltöltésének biztosítása.	- Játszótér felújítása - A középiskolás diák célcsoport számára a nyári szabadidő hasznos, munkával való eltöltésének biztosítása, kisebb jövedelem szerzése.
Idősek	- Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok hiánya. - Idős korosztály biztonságérzete növekedne a kamerarendszer bővítésével	- Az időskori elmagányosodás megakadályozása. Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok, szolgáltatások szervezése. - közbiztonság érzetének növelése, térfigyelő kamerarendszer bővítése, felújítása
Nők		
Fogyatékkal élők	- Az óvodás és iskolás gyerekek körében szükséges az érzékenyítés	- Érzékenyítés

<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	- Az egészséges életmód népszerűsítése és a speciális szűrővizsgálatok biztosítása nem minden esetben megoldott a településen. - Nemzedékek közötti kapcsolatok erősítése. - Dömösön a bel- és külterületi utak állapota nem megfelelő. Közművesítés miatti útatfúrások miatt burkolathibák alakultak ki - Hagyományörző programok megrendezéséhez szükséges források hiánya - Faluház energetikai állapota nem megfelelő (fűtés korszerűsítés, napelem) - Járdák állapota nem megfelelő, több helyen balesetveszélyes - járda burkolatok töredezetek - A településen jelentős probléma a belvíz, valamint a csapadékvíz elvezetés - Településen egyes helyeken nem megoldott a gyalogosok átkelési lehetősége, ezért balesetveszélyes a közlekedés - A település közigazgatási területén elhelyezett illegális szemét felszámolása nem megoldott - Fiókgyógyszertár hiánya - Az orvosi rendelő környezetében kevés a lehetőség kültéri várakozásra - A település intézményei nem rendelkeznek ózongenerátorral, amely a jelenlegi közegészségügyi veszélyeztetettség miatt indokolt lenne. - Dömös Község jelenleg nem rendelkezik megfelelő tornateremmel, valamint szabadidőpark sem áll rendelkezésre a lakosok számára, ezáltal kevés a sportolási lehetőség - Úszásoktatás helyben nem elérhető a gyermekek számára, azonban a korosztályok	- Egészségügyi mutatók javítása. Egészségi állapot megerősítése. Egészségvédelemmel kapcsolatos ismereteke elsajátítása. Egészségtudatos életvitel megvalósítása. Speciális szűrővizsgálatok biztosítása. - Családok erősítése, különböző generációk közelítése, helyi programok útján. - A település bel- és külterületi (önkormányzati) úthálózatának javítása. - Pályázati forrás felhasználásával meglévő, illetve új rendezvények megszervezése - Művelődési Ház energetikai korszerűsítése a megfelelő kihasználtság érdekében - Pályázati forrás felhasználásával meglévő járdák felújítása, új - Belterületi vízrendezés, csapadékvíz elvezetés kivitelezése - Gyalogátkelőhelyek számának növelése és kialakítása a településen - A település közigazgatási területén elhelyezett illegális szemét felszámolása - Fiókgyógyszertár létesítése, működtetése - Padok kihelyezése, a kültéri várakozás biztosítása érdekében - Ózongenerátor beszerzése - Sportolási lehetőségek biztosítása a lakosság számára, tornaterem és szabadidőpark kialakításával - Úszásoktatás elérhetőségének biztosítása, busz beszerzése - Szolgálati lakás állapotának javítása, új lakás kialakítása - Parkolási lehetőségek növelése - Az egész településen kerékpárút kialakítása, illetve a települések közötti hálózat kialakítása - A lakosság honismerete javul, növekszik a nemzeti
--	--	--

	számára biztosított szolgáltatás szükséges, melyhez a forrás korlátozottan áll rendelkezésre. Valamint szükséges lenne a probléma megoldásához busz beszerzése - A szolgálati lakás állapota nem megfelelő, új lakás kialakítása indokolt - Az intézmények környezetében, illetve lakókörnyezetben, a biztonságos közlekedés nem megoldott, parkolóhely hiánya miatt. - A településen nincs kialakítva kerékpárút, kerékpárúthálózat kiépítése indokolt - A gyerekek és felnőttek nemzeti identitástudata csökken, kevés az ilyen jellegű lehetőség - Gyermekvállalás nagy anyagi terhet jelent a családoknak - A településen a közvilágítás állapota nem megfelelő - Fontos feladatként szerepel a település céljai között a buszforduló kialakítása, valamint akadálymentesítése, jelenleg nem megoldott - Védőnő által végezhető lakossági szűrések - pl. koleszterin, vérszír - meg szervezése, ehhez szűrőeszközök és egyéb eszközök beszerzése pályázati forrásokból. - Újabb területek fásítása, virágosítása, kipusztult fák, bokrok, virágok pótlása. parkok nem töltik be a közösségi terektől elvárható funkciót parkok, közterületek megújítása (padok kihelyezése, nyilvános WIFI) - A turisztikai látványosságok miatt megnövekedett gépjármű forgalom problémát okoz a településen. A biztonságos közlekedés megoldása indokolt. - A Malom épületének állapota nem megfelelő. Így nincs megfelelően kihasználva	identitástudat - Születések számának növekedése, családalapítás anyagi terheinek csökkentése - A közvilágítás állapotának javítása közvilágítás korszerűsítése fenntartható, energiatakarékos kialakításúra - Buszforduló kialakítása, akadálymentesítése - A helyben elvégezhető szűrésekhez a szűrőeszközök biztosítása, a betegségek megelőzése, vagy idejében történő felfedezése. - A településkép szebbé, vonzóbbá tétele - Balesetmentes közlekedés kialakítása érdekében közlekedési rend megváltoztatása. - A településen a Malom épületének felújítása, turisztikai célokra hasznosítása - Buszjáratok gyakoriságának sűrítése - A szolgáltatások folyamatos működtetése a problémák megoldása érdekében (Szülők elhelyezkedésének megkönnyítése, 3 év alatti gyermekek elhelyezése)
--	---	---

	Felújítása és energetikai korszerűsítése indokolt. - Buszjáratok gyakorisága nem megfelelő, nehézséget okoz a településen élő gyerekek számára az iskolába jutás, a felnőtt lakosság számára a munkahelyre jutás - 3 év alatti gyermekek napközbeni felügyelet nem teljesen megoldott	
--	---	--

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák és a nem romák megkülönböztetés nélkül kölcsönösen segítik, tisztelik és tiszteletben tartják egymást, és együtt vesznek részt a település közös értékeinek megtartásában és fejlesztésében.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élőknek elérhető lehetőségeik legyenek a magasabb életszínvonal megteremtésére.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek egészséges testi és lelki fejlődésének biztosítását.

Folyamatosan odafigyelünk az idősök speciális igényeire.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a családokban betöltött szerepük figyelembevételével és segítségével egyidejűleg a társadalmi és munkapiaci lehetőségeinek bővítését.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők kiszolgáltatottságának csökkentésére.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

Intézkedés sorszáma	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	"Vizsgáld meg magad"	Az egészséges életmód népszerűsítése és a speciális szűrővizsgálatok biztosítása minden esetben megoldott településen.	Egészségügyi mutatók javítása. Egészségi állapot megerősítése. Egészségvédelemmel kapcsolatos ismereteke elsajátítása. Egészségtudatos életvitel megvalósítása. Speciális szűrővizsgálatok biztosítása.	Szolgáltatásszervezési koncepció, védőnői egyéni terve, pályázati dokumentáció.	MNTFS 2030	Pályázati forrás keresése. Szociális és egészségügyi szakemberek bevonásával az egészségügyi szűrővizsgálatok népszerűsítése, tájékoztató fórumok elősegítése. Az egészséges életmódra nevelés a gyermekek és a felnőttek körében is, annak tudatosítása, hogy a szűrővizsgálaton mind nagyobb számú megjelenés az egészségesebb életet, a várható élettartam növekedését eredményezheti	polgármester, háziorvos, védőnő	2028. 12. 31. (vasárnap) A megvalósulás folyamatos	A programokon, rendezvényeken, szűréseken jelenléti ív vezetése, egészségügyi mutatók javulása. Családsegítő beszámolója.	Családsegítő szolgálat, védőnő háziorvos, Önkormányzat/Polgármesteri hivatal. Költségvetés.	5 év	nem releváns
2	"Regeneráció"	Nemzedékek közötti kapcsolatok erősítése.	Családok erősítése, különböző generációk közelítése, helyi programok útján.	Szolgáltatásszervezési koncepció. Pályázati dokumentáció.	MNTFS 2030	Generációs programok szervezése	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	Települési programok, falunap, összehangolása, helyi civil és intézmények szolgáltatások bemutatkozása. Programokon való megjelenés, hirdetések.	Önkormányzat/Polgármesteri hivatal, családsegítő, nyugdíjas szervezetek. Költségvetés.	5 év	nem releváns
3	Az úthálózat javítása	Dömösön a bel- és külterületi utak állapota nem megfelelő. Közművesítés miatt útátfúrások miatt burkolathibák	A település bel- és külterületi (önkormányzati) úthálózatának javítása.	Pályázati dokumentáció, költségvetési koncepció	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció	Állapotfelmérés, pályázati forrás keresése, pályázati dokumentáció elkészítése, település úthálózatának javítása.	Polgármester, Jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)	Felújított utak mennyisége	Pályázati forrás, költségvetés, humán erőforrás felhasználása	5 év	nem releváns

		alakultak ki										
4	Hagyományőrző programok	Hagyományőrző programok megrendezéséhez szükséges források hiánya	Pályázati forrás felhasználásával meglévő, illetve új rendezvények megszervezése	Pályázati dokumentáció, költségvetés	MNTFS 2030	Pályázati forrás keresése a meglévő hagyományos rendezvények és új programok megszervezéséhez, pályázati dokumentáció készítése, rendezvények megszervezése	Polgármester, Jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. rendezvények száma	Pályázati forrás	5 év	nem releváns
5	Faluház	Faluház energetikai állapota nem megfelelő (fűtés korszerűsítés, napelem)	Művelődési Ház energetikai korszerűsítése megfelelő kihasználtság érdekében	Költségvetési koncepció, pályázati dokumentáció	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció	Állapotfelmérés, pályázati forrás felhasználásával a Művelődési Ház energetikai korszerűsítése	Polgármester, Jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. Energetikai felújítás mértéke, napelemek száma	Pénzügyi erőforrásként pályázati forrás felhasználása, humán erőforrásként szakemberek alkalmazása	5 év, pályázati forrás és a költségvetés felhasználásával	nem releváns
6	Járdák állapota	Járdák állapota nem megfelelő, több helyen balesetveszélyes járda burkolatok töredezettek	Pályázati forrás felhasználásával meglévő járdák felújítása, új járda burkolatok töredezettek	Költségvetési koncepció, Településfejlesztési koncepció, Pályázati dokumentáció	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció	Állapotfelmérés, pályázati forrás keresése, meglévő járdák felújítása	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. Felújított járdák mennyisége	Pályázati forrás, költségvetés, humán erőforrás	5 év	nem releváns
7	Belvíz, csapadékvíz elvezetés	A településen jelentős probléma a belvíz, valamint csapadékvíz elvezetés	Belterületi vízrendezés, belvíz, valamint csapadékvíz elvezetés kivitelezése	pályázati dokumentáció, gazdasági program	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció	Állapotfelmérés, pályázati forrás felhasználásával belterületi vízrendezés, csapadékvíz elvezetés megoldása	Polgármester, Jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. Belvíz elvezető árkok felújításának mértéke	Pályázati és humán erőforrás felhasználása	5 év	nem releváns
8	Gyalogátkelőhely	Településen egyes helyeken nem megoldott a gyalogosok átkelési lehetősége, ezért balesetveszélyes a közlekedés	Gyalogátkelőhelyek számának növelése és kialakítása a településen	Pályázati dokumentáció	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció	Forrás keresése, település központjában gyalogátkelőhely kiépítése	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. Gyalogátkelőhelyek száma		5 év	nem releváns
9	Illegális szemét felszámolása	A település közigazgatási területén elhelyezett illegális szemét felszámolása nem megoldott	A település közigazgatási területén elhelyezett illegális szemét felszámolása	Pályázati dokumentáció	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció	A település közigazgatási területén elhelyezett illegális szemét felszámolása pályázati forrás segítségével	Polgármester, Jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. Illegális szemét mértéke településen	Pályázati támogatás és költségvetés felhasználása, valamint humán erőforrás alkalmazása	5 év	nem releváns
10	Fiókgyógyszertár	Fiókgyógyszertár hiánya	Fiókgyógyszertár létesítése, működtetése	Pályázati dokumentáció	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció	Forrás keresése, fiókgyógyszertár létesítése, működtetése	Polgármester, Jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. Pályázati támogatás	Pályázati forrás	5 év	nem releváns
11	Kültéri várakozás biztosítása az orvosi rendelők környékén	Az orvosi rendelők környezetében kevés a lehetőség kültéri várakozásra	Padok kihelyezése, a kültéri várakozás biztosítása érdekében	Költségvetés, pályázati dokumentáció	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció	Igényfelmérés, forrás keresése, padok kihelyezése	Polgármester, Jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. Padok száma	Önkormányzati, pályázati forrás	5 év	nem releváns

12	Ózongenerátor beszerzése	A település intézményei nem rendelkeznek ózongenerátorral, amely a jelenlegi közegészségügyi veszélyeztetettség miatt indokolt lenne.	Ózongenerátor beszerzése	Pályázati dokumentáció, költségvetés	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió	Igényfelmérés, forrás keresése, ózongenerátor beszerzése	Polgármester, Jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)	Ózongenerátorok száma	Pályázati forrás, költségvetés	5 év	nem releváns
13	Szabadidőpark, tornaterem, sportolási lehetőségek	Dömös Község jelenleg nem rendelkezik megfelelő tornateremmel, valamint szabadidőpark sem áll rendelkezésre a lakosok számára, ezáltal kevés a sportolási lehetőség	Sportolási lehetőségek biztosítása a lakosság számára, tornaterem és szabadidőpark kialakításával	Pályázati dokumentáció, költségvetési koncepció, gazdasági program	MNTFS 2030	Igényfelmérés, tornaterem és szabadidőpark létesítése, sportolási lehetőségek kialakítása (kültéri és beltéri) pályázati forrás felhasználásával	Polgármester, Jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)	Sportolási lehetőségek száma	Pályázati forrás, költségvetés felhasználása	5 év, fenntarthatóság biztosítása a költségvetés felhasználásával	nem releváns
14	Úszásoktatás	Úszásoktatás helyben nem elérhető a gyermekek számára, azonban a korosztályok számára biztosított szolgáltatás szükséges, melyhez a forrás korlátozottan áll rendelkezésre. Valamint szükséges lenne a probléma megoldásához busz beszerzése	Úszásoktatás elérhetőségének biztosítása, busz beszerzése	Pályázati dokumentáció, költségvetési koncepció	MNTFS 2030	Igényfelmérés, forrás keresése, úszásoktatás elérhetőségének biztosítása, busz beszerzése	Polgármester, jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)		Pályázati forrás, költségvetés	5 év	nem releváns
15	Szolgálati lakás felújítása, kialakítás	A szolgálati lakás állapota nem megfelelő, új lakás kialakítása indokolt	Szolgálati lakás állapotának javítása, új lakás kialakítása	Költségvetési koncepció, gazdasági program, pályázati dokumentáció	MNTFS 2030	Pályázati forrás keresése, szolgálati lakás felújítása, kialakítása	Polgármester, Jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)	Lakások száma	Humán erőforrásként szakemberek alkalmazása, pályázati forrás igénybevétele	5 év	nem releváns
16	Parkoló létrehozása	Az intézmények környezetében, illetve lakókörnyezetben, a biztonságos közlekedés nem megoldott, parkolóhely hiánya	Parkolási lehetőségek növelése	Költségvetési koncepció, gazdasági program, pályázati dokumentáció	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió	Forrás keresése, parkolóhelyek kialakítása	Polgármester, jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)	Parkolóhelyek száma	Pályázati forrás	5 év	nem releváns

	településen	virágosítása, kipusztult fák, bokrok, virágok pótlása. parkok nem töltik be a közösségi terektől elvárható funkciót parkok, közterületek megújítása (padok kihelyezése, nyilvános WIFI)	tétele	költségvetés	Területfejlesztési koncepció MNTFS 2030	megvalósítás				pályázati forrásokból, humán erőforrás pályázatíráshoz, a szervezéshez és a lebonyolításhoz, technikai, tárgyi eszközök: kertészeti eszközök és növények a munka elvégzéséhez.		
24	Több utca biztonságos közlekedésének megoldása	A turisztikai látványosságok miatt megnövekedett gépjármű forgalom problémát okoz a településen. A biztonságos közlekedés megoldása indokolt.	Balesetmentes közlekedés kialakítása érdekében közlekedési rend megváltoztatása.	Költségvetés	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési koncepció MNTFS 2030	Pályázati lehetőségek felkutatása, egyeztetések szervezése, közlekedési rend átalakítása	Polgármester, Jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. Balesetek száma	Pénzügyi erőforrások: pályázati forrásokból, humán erőforrás szervezési feladatokhoz, szakhatóság szakemberei a kivitelezéshez.	5 év	nem releváns
25	Régi épületek állapota	A Malom épületének állapota nem megfelelő. Így nincs megfelelően kihasználva. Felújítása és energetikai korszerűsítése indokolt.	A településen a Malom épületének felújítása, turisztikai célokra hasznosítása	Pályázati dokumentáció	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési koncepció	Forrás keresése, műemlékek, régi épületek állapotának feltérképezése, szakszerű felújítás elvégzése, kivitelezése, kihasználtság növelése turisztikai célokra	Polgármester, Jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. Kihasználtság és felújítás mértéke	Pénzügyi erőforrásként pályázati támogatás felhasználása, humán erőforrásként szakemberek alkalmazása	5 év	nem releváns
26	Buszjáratok gyakorisága	Buszjáratok gyakorisága nem megfelelő, nehézséget okoz a településen élő gyerekek számára az iskolába jutás, a felnőtt lakosság számára a munkahelyre jutás	Buszjáratok gyakoriságának sűrítése		Országos Fejlesztési és Területfejlesztési koncepció	Kapcsolatfelvétel, egyeztetés a szolgáltatóval, forrás keresés, buszjáratok gyakoriságának sűrítése	Polgármester, Jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. Buszjáratok száma	Humán erőforrásként szakemberek bevonása, pályázati támogatás felhasználása	5 év	nem releváns
27	Mini Bölcsőde 2. csoportjának beindítása,	3 év alatti gyermekek napközbeni felügyelet nem teljesen megoldott	A szolgáltatások folyamatos működtetése problémák megoldása érdekében (Szülők elhelyezkedésének	Pályázati dokumentáció, gazdasági program, költségvetés	MNTFS 2030	Igények felmérése, szükséges intézkedések előkészítése, együttműködés kialakítása az érintett intézménnyel, a szolgáltatások	Polgármester, Jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. 2. csoport megnyitása	Pénzügyi források: pályázatból és/vagy önkormányzati forrásból, humán erőforrás:	5 év	nem releváns

			megkönnyítése, 3 év alatti gyermekek elhelyezése)			megvalósításához szükséges pénzügyi források felkutatása				pályázatiíró, bölcsődei nevelők, napközis tábor nevelői, tárgyi feltételek: épület a bővítéshez, napközis táborba játékok, könyvek stb.			
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége													
1	„Rendezzük együtt”	Jelentős tartózási felhalmozó személyek, adósságba került családok életviteli problémákkal küzdenek. Kevés a keret támogatásukra.	Jelentős tartózási felhalmozó személyek, adósságba került családok életvitelének megkönnyítése, a pénzkezelési, életviteli technikák elsajátítása. Nehéz helyzetbe lévő személyek körülményeinek javítása. Segélyezés hatékonyságának növelése.	Helyi szociális rendelet. Pályázati dokumentáció.	MNTFS 2030	Tájékoztatás, információk elérhetővé tétele az adósság csapdába került személyeknek adható támogatásokról. Pályázati forrás keresése a támogatások biztosításához.	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. Segélyezés nyomkövetése.	Önkormányzat/ Polgármesteri hivatal, családsegítő. Költségvetés, pályázati források. Önkéntesek bevonása	5 év	Nem releváns	
2	Közmunkaprogram működtetése	A programok megszűnése esetén jelentősen emelkedhet a településen a munkanélküliség, mely az érintettek megélhetését nagymértékben veszélyeztetheti.	Munkalehetőség biztosítása azok számára, akik különböző szociális problémáik miatt csak a közmunka jellegű programokban tudnak részt venni.	Pályázati dokumentáció	MNTFS 2030	Közfoglalkoztatási programok megőrzése, a foglalkoztatási programok folyamatos figyelemmel kísérése, az érintett személyek átsegítése az elsődleges munkaerő piacra.	Polgármester, jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. Közfoglalkoztatottak száma	Pályázati támogatás	5 év	nem releváns	
II. A gyermekek esélyegyenlősége													
1	Játszótér	Játszótér állapota nem megfelelő, felújítás indokolt	Játszótér felújítása	Költségvetési koncepció, pályázati dokumentáció	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció	Állapotfelmérés, pályázati forrás keresése, a játszótér felújítása	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. Felújítás mértéke	Pályázati forrás, költségvetés	5 év	nem releváns	
2	Nyári diákmunka program	Középiskolás diákok számára a nyári szabadidő hasznos eltöltésének biztosítása.	A középiskolás diák célcsoport számára a nyári szabadidő hasznos, munkával való eltöltésének biztosítása, kisebb jövedelem szerzése.	Gazdasági Program, költségvetés, pályázati dokumentáció	MNTFS 2030	Pénzügyi, pályázati források felkutatása, diákmunka megszervezése és lebonyolítása	Polgármester, Jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. Diákmunkások száma	Pályázati és önkormányzati forrás	5 év	nem releváns	
IV. Az idősek esélyegyenlősége													

1	"Aktív időskor"	Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok hiánya.	Az időskori elmagányosodás megakadályozása. Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok, szolgáltatások szervezése.	Szolgáltatásszervezési koncepció. Pályázati dokumentáció. Költségvetés.	MNTFS 2030	Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok, szolgáltatások szervezése, társadalmi életszínesebbé tétele, az aktivitás növelése. Az idősebb korosztály számára sportprogramok szervezése, sportolási lehetőségek biztosítása.	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	Programok és résztvevők száma.	Önkéntesek bevonása. Helyi média. Költségvetés	5 év	nem releváns
2	Kamerarendszer	Idős korosztály biztonságérzete növekedne a kamerarendszer bővítésével	közbiztonság érzetének növelése, a térfigyelő kamerarendszer bővítése, felújítása	Pályázati dokumentáció	MNTFS 2030	Pályázati forrás keresése a meglévő térfigyelő kamerarendszer bővítésére, felújítására	Polgármester, Jegyző	2028. 12. 31. (vasárnap)	Kamerák száma	Pályázati forrás, költségvetés, humán erőforrásként informatikus alkalmazása	5 év	nem releváns
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												
1	Érzékenyítés	Az óvodás és iskolás gyerekek körében szükséges az érzékenyítés	Érzékenyítés	Pedagógiai program, pályázati dokumentáció	MNTFS 2030	Forrás keresése, érzékenyítő programok megszervezése szakemberekkel	polgármester, intézményvezetők	2028. 12. 31. (vasárnap)	Programok száma	Humán erőforrás: szakemberek, pedagógusok Pályázati forrás	5 év	nem releváns

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

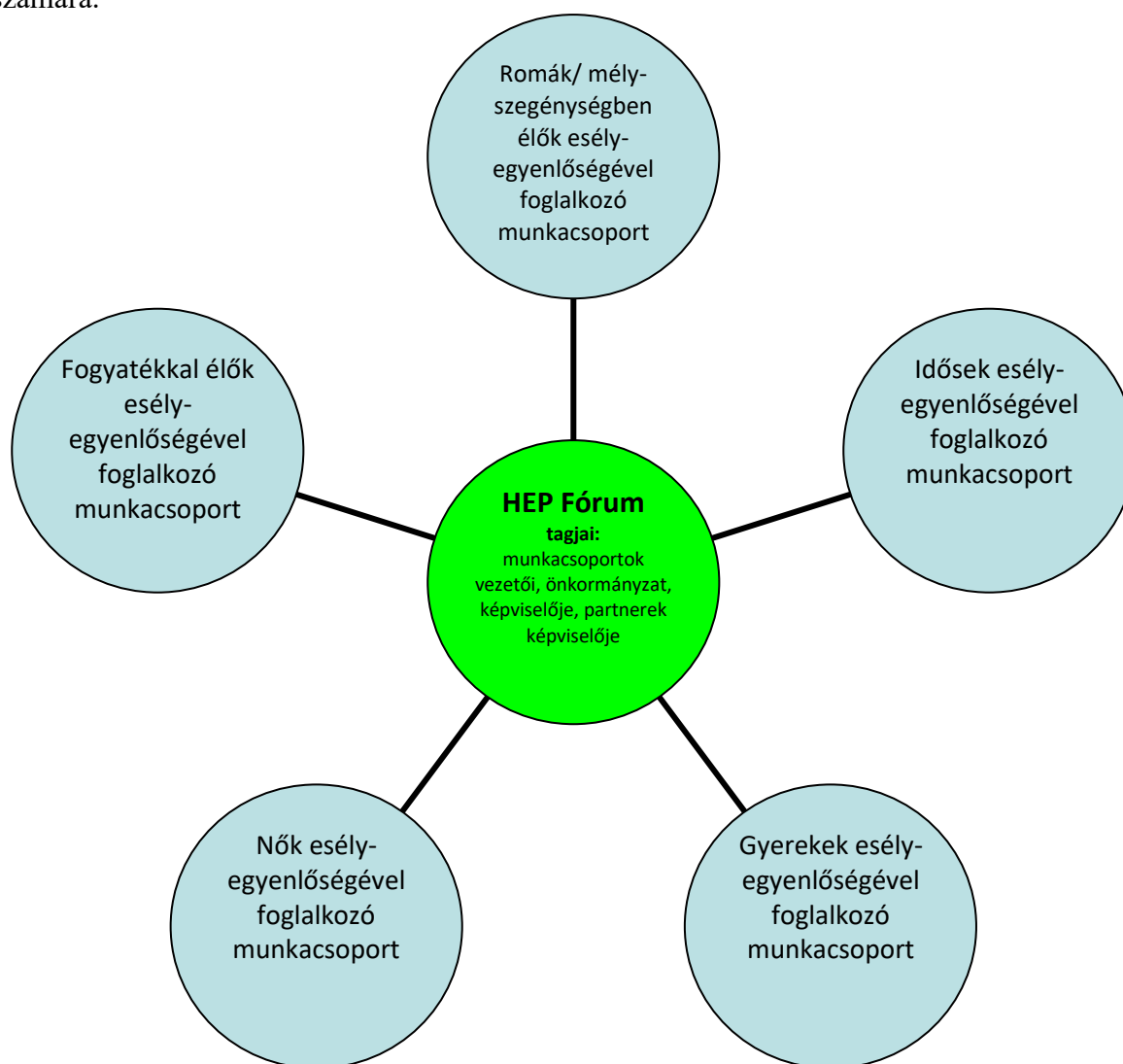
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Dömös Község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának felülvizsgálata megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Dömös Község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálatát (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 57/2025. (VI.24.) Ny.Kt. számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

A kötelező táblák és az összefoglaló IT tábla nem a melléklete a HEP-nek hanem az egységes szerkezetbe foglalt HEP kötelező eleme!

Kelt.: Dömös, 2025. június 25.

[Handwritten signature]
Aláírás

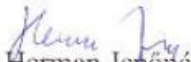
Jegyzőkönyvi kivonat
Dömös Község Önkormányzata Képviselő-testületének
2025. június 24-i nyílt rendes üléséről

A döntéshozatalban 5 fő vett részt. A Képviselő-testület 5 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi határozatot hozta:

***Dömös Község Önkormányzata Képviselő-testületének 57/2025. (VI.24.) Ny.Kt.határozata
a Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálata***

Dömös Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot felülvizsgálta, megállapítja, hogy a felülvizsgálat során született észrevételek a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítésre kerültek, azt jóváhagyólag elfogadja.

Felelős: Herman Jenőné polgármester
Határidő: 8 nap

Herman Jenőné
polgármester

dr. Varga Márk
jegyző